

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEC

BROJ 1079

22. PROSINCA 2023. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

Proslavljen praznik hrvatske zajednice

**Sustavna financijska
potpora županija**

SADRŽAJ

5

Rezultati republičkih i pokrajinskih izbora 2023.

Hrvati ostali bez predstavnika u skupštinama Srbije i Vojvodine

12

Mons. Franjo Fazekas, biskup Subotičke biskupije

»Važno je slaviti Boga na svom jeziku«

15

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća
Godina značajnih postignuća

20

Na godišnjicu hrtkovačkog HKD-a
Dr. Nikola Dogan

**Osnovan MO DSHV-a
Platičevo – Hrtkovci
– Nikinci**

22

Sestra Cecilija Tomkić, dobitnica
Zlatne značke i povelje

**Na ponos i čast
stoljetnog djelovanja**

34

Fra Ivan Miklenić o jaslicama
sv. Franje

**Prve jasllice postavljene
prije 800 godina**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Mira Tumbas (predsjednica), vlč. Josip Ivešić,
Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Nevenka
Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić, Ama-
lija Šimunović, Željka Vukov

v. d. RAVNATELJICE:

Mirjana Trkulja
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
Ivana Petrekanić Sič
(koordinatorka dopisne službe)
dr. sc. Jasminka Dulić
(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)
Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarka)
Suzana Darabašić
(novinarka dopisništva Srijem)
LEKTOR:
Zlatko Romić
TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)
FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević
ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić
(tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

Sretan
BOŽIĆ
i nova 2024. godina!

Jasna Vojnić, predsjednica HNV-a

2 ZVUK KA ZVUKU
0 SLIKA U SLICI
2 RIJEČ PO RIJEČ
4 ZAVOD ZA SREĆU

ZAVOD ZA KULTURU I
KULTURNU BAŠTINU HRVATSKE

Svim čitateljima
i suradnicima

Čestit Božić
želi

HR HRVATSKA
RIJEČ

Promatranje izbora i razgovori s Hrvatima

Među brojnim međunarodnim promatračkim misijama koje su pratile protekle izbore u Srbiji samo je jedna bila iz Hrvatske. U timu su bili saborski zastupnici **Davor Bernardić** (Socijaldemokrati) i **Zvonimir Troskot** (Most). Obojica su članovi parlamentarne skupštine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) i kao takvi uvijek su pozvani na promatranje izbora u različitim državama. Što se tiče regularnosti izbora kažu kako je sve proteklo u redu, da su ljudi bili veoma korektni i uviđajni te da nije bilo nikakvih tenzija. Ističu kako su posjet Srbiji iskoristili i za susrete s Hrvatima i njihovim predstavnicima.

»Iskoristili smo priliku, uz promatranje izbora, da posjetimo mjesta u kojima žive Hrvati, konkretno Suboticu. To radimo praktično u svim zemljama u kojima promatramo izbore. I tako smo došli i u Suboticu gdje smo se javili službenim predstavnicima Hrvata. Imali smo sastanak s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislavom Žigmanovim** i vidimo bitne pomake u podršci Hrvatske prema zajednici Hrvata ovdje. Činjenica je da se tu stvari trebaju dodatno unaprijediti, kada je zaštita manjinskih prava, osobito hrvatske manjine u pitanju, jer znamo svi da je **Miloševićeva** politika 90-ih pokušala podijeliti Hrvate ovdje i smanjiti njihov broj, i djelomično se u tome uspjelo, ali iz ove perspektive danas trebamo gledati što sada možemo napraviti«, rekao je Davor Bernardić za *Hrvatsku riječ*.

Dodao je da je Hrvatska zemlja koja ima visoku razinu manjinskih prava i da nijedna zemlja u svijetu nema zagarantiranih osam mandata u parlamentu za predstavnike nacionalnih manjina što može biti i put za Srbiju.

»Trebalo bi isti princip primijeniti i ovdje u Srbiji da Hrvati dobiju svog predstavnika u Skupštini Srbije. To bi politički ojačalo poziciju Hrvata, a s druge strane relaksiralo određene odnose. Činjenica je da mi nikoga ne možemo prisiliti, ako to oni ne žele, ali može se razgovorima na ra-

zini dvije zemlje i dvije manjinske zajednice pokušati stvar pomaknuti s mrtve točke. Progres mora postojati, i srbijanska politika bi trebala shvatiti da taj model u Hrvatskoj nije štetan za većinski narod nego je upravo koristan jer omogućuje i nekakvu vrstu političke stabilnosti. Naime, manjine su uvijek na neki način uz vlast jer moraju rješavati svoje probleme i tako i Hrvati ovdje nemaju vremena čekati da se vlast promijeni nego jednostavno uz svaku vlast moraju rješavati svoje probleme. Bilo bi važno stoga napraviti dodatni napor da hrvatska zajednica dobije svoje predstavnike i da taj utjecaj Hrvata bude veći i jači. Dobro je što je hrvatska politika sada počela jače poma-

gati Hrvate u Srbiji, a mi ćemo s naše strane, i ja osobno i kolega Troskot i svi saborski zastupnici koji djelujemo na međunarodnom planu, raditi sve što je moguće kako bismo te procese pomakli«, rekao je Bernardić.

Saborski zastupnik u klubu Mosta Zvonimir Troskot kaže kako je puno putovao po Srbiji, posjetio je Beograd, Šumadiju, južnu Srbiju, a Subotica i Vojvodina su mu uvijek bili visoko na prioritarnoj listi, ali do sada ih nije imao prilike posjetiti. Kao netko tko je živio izvan Hrvatske, dobro poznaje dijasporu, osobito Latinsku Ameriku, a tijekom ovog putovanja

želio se upoznati s prilikama u kojima žive Hrvati ovdje kao i s problematikom Bunjevaca.

»Svi smo upoznati s Bunjevcima, Šokcima, ostavštinom našeg naroda koju su nam ostavili kroz folklor, stare vjenčane slike, nošnju, običaje i tradiciju i zanimljivo je bilo vidjeti na koji je način kroz određene političke poteze to odvajano od hrvatskog tijela. Zanimljivo je bilo susresti se s time i vidjeti na koji način se to konkretno manifestira na politički život hrvatske zajednice koja živi u Srbiji, Vojvodini. Moram reći kako mi je to bilo malo bolno, ali istodobno to je realitet i prvo pitanje koje sam postavio, kao nekadašnji hrvatski reprezentativac, je bilo kada igra Hrvatska jesu li povezani i Bunjevci s nama jer dok je to tako postoji nada za jedinstvo«.

Tijekom svog prvog posjeta Subotici posjetio je subotičke znamenitosti – crkve, katedralu, Franjevački samostan svetog Mihovila i oduševio se.

»Išao sam osjetiti zajednicu, razgovarati s njima i kad god smo imali prilike, kada bismo uradili formalni dio i sve procedure vezane uz izbore, smo se odvojili i razgovarali s našim ljudima. Fokus nam je bio osim promatranja izbora i razgovarati malo dublje s našim ljudima kako žive ovdje«, zaključio je Troskot.

J. D.

Rezultati republičkih i pokrajinskih izbora 2023.

Hrvati ostali bez predstavnika u skupštinama Srbije i Vojvodine

Pobjednik izborna lista oko Srpske napredne stranke. Hrvati su ostali bez zastupnika u Republici i Pokrajini. Mandate u parlamentu osvojilo pet koalicija i pet manjinskih lista. Oporba traži poništenje beogradskih izbora zbog nepravilnosti i zloupotreba

Prijevrnjeni izbori u Srbiji za republičku i pokrajinsku skupštinu te 65 lokalnih samouprava završili su osvajanjem apsolutne većine Srpske napredne stranke i ulaskom još četiri koalicije. Izborna lista »Aleksandar Vučić – Srbija ne smije stati« je tako postala pobjednik prijevrnjenih parlamentarnih izbora održanih 17. prosinca. Od oporbenih stranaka najbolji je rezultat postigla koalicija »Srbija protiv nasilja«, dok je najveće iznenađenje ovogodišnjih prijevrnjenih izbora uspjeh liste koju predvodi doktor **Branislav Nestorović**.

U parlament nisu uspjeli ući kandidati s liste Nacionalno okupljanje odnosno Dveri i Zavetnici, zatim s liste Srpske

saveza Hrvata u Vojvodini »Ujedinjeni za pravdu« ušla u parlament, osvojila je tri mjesta, a kandidatkinja hrvatske stranke je bila na četvrtom mjestu. Mandat nisu osvojile ni Koalicija za mir i toleranciju na kojoj su bili i kandidati Hrvatske demokratske zajednice te albanska manjinska lista Ujedinjene doline.

Rezultati na parlamentarnim izborima

Prema preliminarnim podacima Republičke izborne komisije izborna lista stranaka okupljenih oko vladajuće Srpske napredne stranke na republičkim izborima osvojila je više glasova negoli na prethodnim izborima održanim 2021. i to 1.721.572 (46,71 %) glasova. Njihovi pak dugogodišnji koalicijski partneri okupljeni na listi oko Socijalističke partije Srbije doživjeli su drastičan pad podrške na ovim izborima, osvojili tek 247.586 odnosno 6,57 % glasova te je njen lider **Ivica Dačić** već u prvom oglašavanju u izbornoj noći ponudio svoju ostavku. Zaključak je analitičara da su se glasovi naprednjaka prelili ovoga puta socijalistima.

Oporbena izborna lista »Srbija protiv nasilja« koju predvode **Marinika Tepić** i **Miroslav Aleksić** osvojila je najviše glasova od oporbenih stranaka – 890.453 (23,58 %) glasova.

Koalicija NADA koju predvodi **Miloš Jovanović** osvojila je 189.707 glasova, odnosno 5,04 %, a najveće iznenađenje ovih

izbora je lista »Mi – glas iz naroda« koju predvodi doktor **Branislav Nestorović** koja je osvojila 176.953 (4,69 %) glasova.

Uz ovih pet koalicija u parlament su uspjeli ući zastupnici s četiri nacionalnomanjinske izborne liste. Savez vojvođanskih Mađara osvojio je 64.221 (1,7 %) glasova, odnosno

radikalne stranke, kao ni s liste oko **Vuka Jeremića**, odnosno Narodne stranke, neuspješne su bile i liste **Borisa Tadića** i **Saše Radulovića**, zatim lista Srbija na zapadu – Da se struka pita, i lista **Čedomira Jovanovića**. Niti sve kandidirane manjinske liste nisu uspjele ući u parlament. Premda je lista na kojoj su bili kandidati Demokratskog

šest mandata. Bošnjačko-hrvatska koalicija dvije manjinske stranke »Ušame Zukorlić Stranka pravde i pomirenja Ujedinjeni za pravdu Tomislav Žigmanov Demokratski savez Hrvata u Vojvodini« s osvojenih 28.451 (0,76 %) glasova ima tri mandata, međutim hrvatska stranka ostaje bez zastupnika u parlamentu jer je njihova kandidatkinja **Nataša Stipančević** na četvrtom mjestu na izbornoj listi. Stranka demokratske akcije Sandžaka koju predvodi dr. **Sulejman Ugljanin** osvojila je 21.745 (0,57 %) i dva mandata, a izborna lista Albanaca koju predvodi **Shaip Kamberi** s osvojenih 13.504 (0,36 %) i Ruska stranka s 11.354 (0,3 %) glasova osvojili su po jedan mandat. Druga koalicija na kojoj se nalazila i jedna hrvatska stranka Demokratska zajednica Hrvata »Koalicija za mir i toleranciju« s osvojenih 6.776 (0,18 %) nije uspjela osvojiti niti jedan mandat.

Rezultati na pokrajinskim izborima

Na pokrajinskim izborima rezultati su slični onima republičkim. Apsolutnu većinu osvojili su naprednjaci s 445.220 (47,33 %) glasova, a SPS je osvojio 47.951 (5,09 %) glasova. Koalicija »Srbija protiv nasilja« osvojila je 206.260 (21,88 %) glasova, a koalicija NADA 48.541 (5,15 %) glasova. Od manjinskih lista SVM je osvojio 59.672 (6,33 %) glasa, dok DSHV na listi Ujedinjeni za pravdu s osvojenih 4.743 (0,5 %) nije uspio osvojiti niti jedan mandat.

Lista DSHV-a za Skupštinu Autonomne Pokrajine Vojvodine pod nazivom »Tomislav Žigmanov – Ujedinjeni za pravdu – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Ušame Zukorlić – Stranka pravde i pomirenja – Bošnjaci Sandžaka«, premda je osvojila više glasova negoli republička lista u većini vojvođanskih gradova, ostala je tako bez predstavnika, te je predsjednik stranke **Tomislav Žigmanov** izrazio

Ocjene međunarodnih promatrača

Međunarodni promatrači ocijenili su da je prijevremene izbore u Srbiji u nedjelju obilježila dominacija predsjednika države **Aleksandra Vučića** u kampanji što je, uz nepravednu konkurenciju, pristrane medije i brojne nepravilnosti, pridonijelo neujednačenim izbornim uvjetima.

Washington nije komentirao optužbe o nepravilnostima već je izrazio želju za daljom suradnjom sa Srbijom na jačanju demokracije nakon izbora. Glasnogovornik State Departmenta **Matthew Miller** rekao je kako SAD želi »nastaviti surađivati s budućom Vladom Srbije kako bi se ojačalo demokratsko upravljanje i pravna država i napredovalo na polju regionalne stabilnosti«.

Kremlj je izrazio zadovoljstvo zbog pobjede Vučićeve stranke na izborima u Srbiji koju je nazvao »priateljskom« i »bratskom« zemljom. »Pozdravljamo Vučićev uspjeh«, rekao je novinarima glasnogovornik Kremlja **Dmitrij Peskov**.

zabrinutost zbog otežane situacije za artikulaciju interesa Hrvata u Srbiji te ograničenja u ostvarivanju ciljeva koje zastupaju. Unatoč tome, naglasio je važnost što je koalicija osvojila tri zastupnička mjesta, te poručio da će DSHV i dalje imati ulogu u politici u Srbiji.

Žigmanov je istaknuo da se DSHV nije uspio nametnuti s lakšim narativom o identitetskim pitanjima protiv dviju snažnih političkih struja – vladajuće Srpske napredne stranke i

DSHV: Crnogorski scenarij i za Hrvate u Srbiji?

Komentar na održane republičke i pokrajinske izbore DSHV je objavio na svom Facebooku koji prenosi-mo u cjelosti.

»Izbori, koji su održani 17. prosinca 2023. za zastupnike u Narodnoj Skupštini Republike Srbije i Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine, još uvijek su u procesu postizbornih radnji, prebrojavaju se glasovi, govori se o raspodjeli zastupničkih mandata, pojedine liste se nadaju još uvijek eventualnom prelasku cenzusa, upućuju se tužbe izbornim povjerenstvima, bilježe se konverze...«

DSHV je nastupio kao dio koalicije Ujedinjeni za pravdu, zajedno sa Strankom pravde i pomirenja ovdašnjih Bošnjaka, ostao je bez zastupnika u Skupštini Republike Srbije i Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine. Pa ipak, DSHV je očitovao visok mobilizacijski potencijal svojih članova i simpatizera, kvalitetno uradio sve potrebne predizborne radnje i vodio vidljivu i afirmativnu kampanju, do sada najbogatiju i najkvalitetniju. No, to nije bilo dovoljno.

Ovoga puta ukazat ćemo na sljedeću simptomatičnu pojavu – neposredno pred izbore formirana je »fantomska« koalicija »Zajedno za budućnost i razvoj – koalicija za mir i toleranciju«, sastavljena od čak trinaest stranaka nepoznatih u manjinskoj javnosti, koju je predvodio nekada visoki dužnosnik SPP-a Jahja Fehratović, a čija je članica, nimalo začudno, i Demokratska zajednica Hrvata. Za ovu »hrvatsku« stranku poznato je od ranije kako se aktivira uvijek tik pred izbore, nepoznato joj je članstvo, nikada ne objavljuje fotografije sa sastanaka vodstva, a u javnosti se nikada ne očituje o problemima s kojima se suočava hrvatska zajednica, već se isključivo bavi besmislenim kritikama vodstva zajednice, osobito DSHV-a, i svih pozitivnih procesa. Ono što je karakteristično za ovu stranku jeste to što cijeli izborni proces nije vodila kampanju niti u jednoj lokalnoj zajednici u kojoj Hrvati žive u većem broju niti je imala ozbiljniju vidljivost u javnosti.

To je, čini se, posljedica činjenice da nema uporišta među Hrvatima, što potvrđuje činjenica da je pomenuta

Plenković: Odras realnosti

Premijer Hrvatske **Andrej Plenković** izjavio je da su rezultati izbora u Srbiji odraz realnosti i izrazio žaljenje što predstavnik hrvatske manjine nije izbio novi mandat u parlamentu.

»Meni je izuzetno žao što DSHV nije ponovo osvojio mandat, to je ono što me brine. Dali smo snažnu podršku Tomislavu Žigmanovu, ali to se ovaj put nije dogodilo i to je loše«, ocijenio je Plenković.

Kazao je da to za Hrvatsku znači da treba raditi sa Srbijom na onome što je bilateralnim sporazumom dogovoreno još prije dvadeset godina, odnosno da se hrvatskoj manjini garantira mandat u Skupštini Srbije. Dodao je kako nastavljaju voditi dijalog usmjeren na rješavanje otvorenih pitanja.

oporbene koalicije »Srbija protiv nasilja«. Istaknuo je kako će se, unatoč neuspjehu, DSHV »i dalje snažno zalagati za opstanak Hrvata u Srbiji«.

Na Facebook stranici DSHV-a objavljen je komentar u kojem se glavnim krivcem za neuspjeh na parlamentarnim izborima označava konkurentska »Koalicija za mir i toleranciju« na kojoj se nalazila i Demokratska zajednica Hrvata koju je u javnosti predstavljao doktor **Tomislav Stantić**. Stantić je u komentaru pozvao Žigmanova na TV duel rekavši kako očekuje da mu u lice »konačno objasni sve teorije zavjere kada nesposobnošću izgubi izbore«. »Koalicija za mir i toleranciju« nije izašla na pokrajinske izbore već samo republičke na kojima je osvojila 6.778 odnosno 0,18 % glasova.

koalicija najveći dio potpisa za kandidiranje svoje izborne liste prikupljala u općinama i gradovima u kojima gotovo da i nema Hrvata i Bošnjaka (sic!). Istodobno, u rijetkim medijskim nastupima, od kojih je zbog nebitnosti najčudniji istup u specijalnom predizbornom prilogu HRT-a iz Subotice, jedina vidljiva hrvatska osobnost iz DZH-a bio je dopredsjednik Tomislav Stantić, koji ih je koristio kako bi se obračunavao s DSHV-om i kritizirao politiku hrvatskih manjinskih institucija, čiji je DSHV okosnica.

Logično pitanje koje se nameće jeste što je bila svrha, ničim izazvanog predizbornog djelovanja ove »hrvatske« »stranke«, kao dijela »manjinske« izborne liste koja je potpise skupljala u nekoliko okruga u Centralnoj Srbiji, a glasove tražila u Vojvodini bez kampanje među hrvatskom zajednicom. Smutiti puk? Biti kukavičjim jajeom? Generiranjem poruka političkog neprijateljstva demotivirati dio birača među Hrvatima? Je li tomu služila, istina neizravna, i ne toliko intenzivna kao u ranijim procesima, podrška pojedinih svećenika Katoličke crkve ovoj grupaciji? Na koncu, ali najvažnije, je li cilj njihova djelovanja oslabiti DSHV i osigurati to da Hrvati ne pređu cenzus?

Sve spomenuto veoma podsjeća na takozvani crnogorski scenarij, kada je tijekom parlamentarnih izbora u Crnoj

Beogradski izbori

Prema projekcijama rezultata Centra za slobodne izbore i demokraciju u Srbiji, a na osnovu gotovo 100 posto obrađenog uzorka, za izbore u Beogradu koalicija Srpske napredne stranke osvojila je 48 mandata, koalicija »Srbija protiv nasilja« 43, Koalicija Nada sedam, koalicija »Mi – Glas naroda« doktora Nestorovića šest, koliko i koalicija oko Socijalističke partije Srbije. Za sada se ne zna tko će tvoriti vlast u Beogradu, jer sada lista dr. Nestorovića postaje tas na vagi koji nosi prevagu, a oni su poručili da se neće stavljati ni na jednu stranu.

Koalicija »Srbija protiv nasilja«, koja osporava rezultate beogradskih izbora, organizirala je prosvjede ispred RIK-a tražeći njihovo poništenje. Koalicija je upozorila na niz nepravilnosti te je RIK-u predala dokaze o brojnim zloupotrebama kojima su potkrijepili svoje tvrdnje. Na prosvjedima se okupilo više tisuća ljudi, a čelnici liste, Marinika Tepić i Miroslav Aleksić, počeli su štrajk glađu do poništenja izbora u Beogradu. Mediji prenose kako je ovim prosvjedom započela postizborna kriza čiji je ishod neizvjestan.

Tijekom prosvjeda bilo je i incidenata te je predsjednik RIK-a **Vladimir Dimitrijević** izjavio na izvanrednoj konferenciji za novinare da je fizički napadnut direktor Republičkog zavoda za statistiku. Utvrdivši da se »nasilje ispred sjedišta RIK-a pokušalo prenijeti i u Komisiju«, poručio je kako to mora biti »najoštrije sankcionirano«. Kazao je da »RIK ne može ni raspisati, ni provesti nove beogradske izbore«, a oporba je za naredne dane najavila uz prosvjede i štrajk glađu i blokadu institucija.

Jasminka Dulić

Gori 2020. godine na isti način osujećen uspjeh izbornog djelovanja Hrvatske građanske inicijative, stranke koja je vodila sve pozitivne procese u hrvatskoj zajednici u Crnoj Gori. Slično je i to da kadrovsku okosnicu kandidata DZH-a na izornoj listi čini poznata jezgra urotnika, koji su u dosluhu s ključnim osobama u strukturi diplomata Republike Hrvatske u Srbiji, sinkrono i usuglašeno radili tijekom nekoliko godina kako na rušenju legitimnog vodstva ne samo DSHV-a nego i Hrvatskog nacionalnog vijeća te s polovičnim uspjehom ometali izborne aktivnosti.

Dakle, usporede li se ove dvije situacije s naglaskom trenutno na ono čemu je bio izložen DSHV tijekom izbora koji su iza nas u Republici Srbiji, posve je jasna primjena scenarija stvaranja meteža radi usitnjavanja hrvatskih glasova, jednak onom kojem smo svjedočili u Crnoj Gori, budući da je broj osvojenih glasova te liste onaj koji je nedostajao koaliciji »Ujedinjeni za pravdu« za dobivanje četvrtog zastupničkog mandata. Tko ne vjeruje, neka se s većom pozornošću posveti analizi metodologije i usporedbi djelovanja, iz vizure ostvarenog cilja – neosvajanja zastupničkog mandata.

Press služba DSHV-a

Sustavna financijska potpora županija

Današnji potpisi simboli su ostvarivanja zajedničkih ciljeva i želje da zajedno gledamo u budućnost, ocijenio je predsjednik Hrvatske zajednice županija Danijel Marušić

Prošloga petka, 15. prosinca, proslavljen je jedan od četiri praznika hrvatske zajednice – Dan izbora za prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća. Uoči proslave u Subotici potpisano je Pismo namjere o uspostavljanju suradnje između Hrvatske zajednice županija (HZŽ) i Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV). Pismo namjere potpisali su predsjednik HZŽ-a **Danijel Marušić** i predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić**, a sporazumom će biti uspostavljeno financiranje programa i projekata Vijeća (15 tisuća eura godišnje od svake županije, a ukupno ih je 21).

U pismu, među ostalim, stoji kako se suradnja uspostavlja »podupirući zajednički gospodarski i kulturni prostor kao i poboljšanje kvalitete življenja kroz stalnu financijsku potporu programima i projektima, a kojima je cilj osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u domicilnim državama u ostvarivanju manjinskih prava, pogotovo etničku, vjersku, kulturnu i jezičnu samosvijest te ih učiniti punopravnim čimbenikom domicilne države«. Također, suradnja se uspostavlja »ističući povijesnu, kulturnu, gospodarsku i socijalnu povezanost stanovništva za potrebu za jačanjem uzajamnih odnosa i veza utemeljenih na prijateljstvu, solidarnosti i suradnji između dviju strana, s ciljem ostvarivanja uravnoteženog i trajnog rasta«

te »dijeleći mišljenje o potrebi promicanja i razvoja trajnih odnosa u gospodarskom, trgovinskom i institucionalnom području«.

»Više nećemo morati prositi«

Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić istaknula je kako je današnji dan zapravo potvrda, zahvala i nagrada za sve godine tijekom kojih se Hrvatsko nacionalno vijeće trudilo, borilo i s ne malim sredstvima, nerijetko u teškim uvjetima opstajalo.

»Mi još zaista ne možemo ni pojmiti što nas to čeka iduće godine kada više nećemo morati prositi za najosnovnije funkcioniranje HNV-a, za projekte kao što su udžbenici, kao što je prijevoz učenika, kao što su izvan-nastavne aktivnosti, manifestacije, kulturne priredbe... Jednostavno, moći ćemo relaksirano funkcionirati, raditi i povrh svega imati nove ideje i nove projekte«, rekla je Vojnić.

Ona je ukratko podsjetila kako je došlo do suradnje s Hrvatskom zajednicom županija pa tako i do ovog čina:

»Hrvatsko nacionalno vijeće, zajedno s Demokratskim savezom Hrvata u Vojvodini, dugi niz godina imali su

poveznice i dobru suradnju sa županijama. Naravno, s onim bližim – Vukovarsko-srijemskom i Osječko-baranjskom, pomagali su nas i u periodu kada je bilo najteže, i financijski i kadrovski, na svaku našu potvrdu su odgovarali. Ovo je jedna nova ljestvica koja je proizišla od inicijative župana Krapinsko-zagorske županije **Željka Kolara** da se sve županije zajedno organiziraju. Petnaest tisuća eura nije malo, dobit ćemo još dva proračuna koliko je do sada HNV imalo, a tu inicijativu su prihvatili svi župani. Župan Marušić koji predvodi Hrvatsku zajednicu županija stavio ju je na dnevni red, jednoglasno je usvojena i od iduće godine će to početi biti realizirano», navela je predsjednica Vojnić.

Temelj djelovanja Hrvatske zajednice županija oduvijek je bilo zajedničko istupanje županija u cilju promicanja interesa regionalne samouprave i boljeg života lokalnih zajednica diljem Hrvatske, ali i van njezinih granica, istaknuo je predsjednik Hrvatske zajednice županija Danijel Marušić.

»S osobitom pažnjom županije pojedinačno njeguju odnose s Hrvatima u Vojvodini, a neizmjerena je čast i radost da danas formaliziramo suradnju Hrvatske zajednice županija kao nacionalnog udruženja svih županija i Hrvatskog nacionalnog vijeća kao najvišeg zastupničkog tijela Hrvata u Srbiji. Vaš doprinos u ostvarivanju prava na manjinsku samoupravu je nemjerljiv i zbog toga imate našu apsolutnu podršku i poštovanje. Povijesna, kulturna, gospodarska i socijalna povezanost stanovništva, ali i istaknuta potreba za promicanjem i razvojem trajnih odnosa u gospodarskom, trgovinskom i institucionalnom području garancija su uravnoteženog i trajnog rasta kojemu svi težimo. Današnji potpisi su simboli ostvarivanja

zajedničkih ciljeva i želje da zajedno gledamo u budućnost. Hvala svima koji marljivo rade na očuvanju ovog, prije svega, prijateljstva. Hvala još jednom na svemu što radite za hrvatske lokalne zajednice u Vojvodini. Ostajemo međusobna podrška i pomoć kada je ona potrebna«, kazao je Marušić.

Potpisivanju sporazuma prisustvovali su predstavnici sljedećih županija: Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Krapinsko-zagorske, Vukovarsko-srijemske te predstavnici Državne škole za javnu upravu i Hrvatske zajednice županija.

Puno učinjeno za 21 godinu

Nakon potpisivanja ugovora, u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici održana je svečanost proslave Dana izbora za prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća. Prije 21 godinu, 15. prosinca 2002., održana je elektorska skupština (izbori) za prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, samoupravnog tijela te manjinske zajednice koje je konstituirano u siječnju 2003. godine.

Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić u svojem je govoru istaknula kako možemo biti ponosni »što smo ne samo očuvali krovnu instituciju svih ovih godina već što je i danas kao 15. prosinca 2002. godine ova dvorana jednako puna – i ljudi i vjere da sve što radimo ima velik smisao, ne samo za nas u HNV-u nego još više za vas

koje predstavljamo i za čije interese se predano angažiramo«.

»U ovih 20 godina nisu svakom od nas prioriteta bili jednaki i nije se uvijek napredovalo istim tempom, ali sigurno je svatko pridonio onako kako je u tom trenutku smatrao da je najbolje za našu zajednicu i kako su okolnosti to dopuštale«, kazala je ona.

Moto proslave bio je sadržan u naslovu plesne predstave *Memento* (u prijevodu: sjeti se) čije su dijelove tijekom večeri izvodili folklorasi domaćeg HKC-a *Bunjevačko kolo*. U tom kontekstu, predsjednica Vojnić podsjetila je i na brojna postignuća hrvatske zajednice u područjima obrazovanja, kulture, informiranja, institucionalne izgradnje i političke participacije.

»Sjetimo se kako je Vlada Hrvatske počela snažnije podupirati Hrvate u Srbiji i kako je i Vlada Srbije nekoliko puta pozitivno odgovorila na naše zahtjeve te kako je predstavnik naše zajednice uzela za ministra u Vladi«, istaknula je Vojnić.

»Divimo vam se što ste očuvali identitet«

Specijalni gosti svečanosti bili su brojni župani iz Hrvatske na čelu s predsjednikom Hrvatske zajednice županija i brodsko-posavskim županom Danijelom Marušićem. U svojem obraćanju Marušić je istaknuo kako Dunav ne razdvaja već spaja hrvatski narod s lijeve i desne strane.

»Mi vas poštujemo, mi vam se divimo i mi vas volimo jer doista je veliko biti dio hrvatskog naroda u Srbiji kao manjinskog i sačuvati svoj povijesni, kulturni, jezični i nacionalni identitet. Svaka različitost, kako hrvatskog naroda u Srbiji, kao i srpskog naroda u Hrvatskoj, oplemenju-

toga. I okupljamo se vođeni dobrom pripadnika naše zajednice, koje nije na štetu nikoga drugoga, ne toliko radi imanja i materijalnih dobara već radi dobra kada su u pitanju duh, znanje, mladost koja dolazi iza nas. Samo tako ćemo imati istu strast, istu odlučnost i ustrajnost da unatoč svemu, što je neki puta i oporo i gorko, uspijemo doći tamo kamo hoćemo«, kazao je Žigmanov.

Uručena priznanja HNV-a

Tradicionalno, dodijeljena su i HNV-ova godišnja priznanja za doprinose Hrvatima u Srbiji. Priznanje *Ban Josip Jelačić* za sveukupni doprinos razvoju hrvatske zajednice dobila je Hrvatska zajednica županija. Predlagatelj je bio DSHV, a priznanje je primio predsjednik HZZ-a Danijel Marušić ističući kako to čini s pomiješanim osjećajima sreće, ponosa ali i obveze i motivacije za nove projekte.

»Naša obveza, to je naš hrvatski narod, a naša motivacija to ste vi, svi naši dragi ljudi. Hvala vam u ime svih županica i župana«, kazao je, među ostalim, Marušić.

Priznanje *Pajo Kujundžić* za doprinos obrazovanju na hrvatskome jeziku pripalo je *Hrcku*, dječjem podlistku *Hrvatske riječi*. Predlagatelj je bilo HPD *Bela Gabrić* iz Subotice, a priznanje su primile sadašnja i bivša urednica lista **Željka Vukov** i **Ivana Petrekanić Sič**.

»Iza *Hrcka* stoji čitava ekipa suradnika koji iz mjeseca u mjesec stvaraju novi broj. Iza nas je prvih

dvadeset godina, a ispred nas narednih 20 godina u kojima vjerujemo da ćemo biti dio odrastanja sadašnjih i nekih novih mališana«, rekla je Vukov.

Priznanje *Dr. Josip Andrić* za doprinose u kulturi, na prijedlog Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, pripalo je HKPD-u *Matija Gubec* iz Rume, udruzi koja ove godine slavi 120 godina postojanja. Priznanje je primio predsjednik udruge **Zdenko Lanc**.

»Ovim priznanjem prepoznat je rad jedne male, ali srcem velike zajednice Hrvata. Priznanje nam može biti samo poticaj za budući rad da s još većim angažiranjem i snagom čuvamo tradiciju Hrvata, kako u Srijemu tako i u Vojvodini«, rekao je Lanc.

Proslavi praznika hrvatske zajednice, među ostalim, nazočili su i predstavnici hrvatske diplomacije, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Katoličke Crkve, Općine Ivankovo, DSHV-a, NIU-a *Hrvatska riječ*, ZKVH-a i hrvatskih udruga.

D. B. P. / I. P. S.

je i obogaćuje države u kojima živimo. Duboko vjerujem da će hrvatski narod u Srbiji imati ista ona prava kakva imaju sve nacionalne manjine u Hrvatskoj. Hrvatska je već deset godina jedna od zvijezda na europskom nebu i želim i vjerujem da će i Srbija ući u Europsku uniju, zbog boljitka svih onih koji u njoj žive, a naravno meni najdražeg hrvatskog naroda«, kazao je Marušić.

Zajedništvo kao snaga

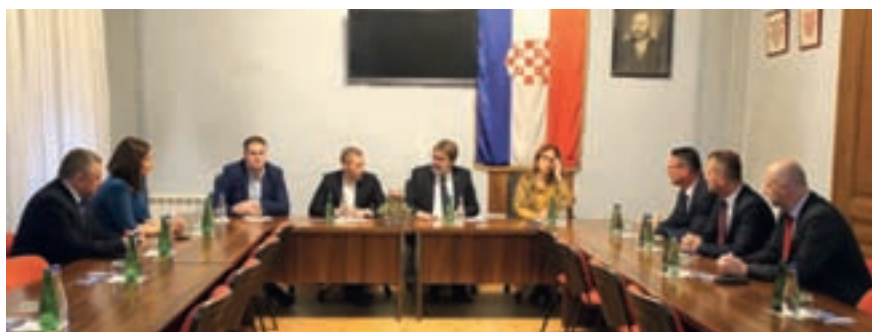
Okupljenima se obratio i ministar za ljudska i manjinska prava i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** koji je kazao kako je hrvatska zajednica u protekla dva desetljeća ostvarila mnogo zahvaljujući snazi koja ne počiva na novcu i političkoj moći, već na zajedništvu.

»Naša snaga je zajedništvo, okupljanje oko dobra naroda kojeg predstavljamo. Zajedništvo zahtijeva dosljedno inzistiranje ne na onom što razdvaja i dijeli, već onome što zbija. Samo posloženi unutar nas, okupljeni u zajedništvo, možemo ostvariti, i ostvarili smo, mnogo

Posjet predstavnika Hrvatske zajednice županija DSHV-u

»Želimo vas institucionalno ojačati«

Predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** sa suradnicima primio je u Domu stranke u Subotici u petak, 15. prosinca, predstavnike Hrvatske zajednice županija koji su bili u posjetu Subotici radi potpisivanja Pisma namjere o uspostavljanju suradnje između Hrvatske zajednice županija (HZŽ) i Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji (HNV).

Žigmanov je u kontekstu izbora (koji su održani u nedjelju) predstavio županima i županici društveni kontekst i uvjete u kojima stranka djeluje.

»Nadamo se dobijanju mandata, ali ćemo živjeti i ako ne uspijemo. Infrastruktura stranke je skupa igra, ako ste zastupnik u skupštini dobivate 5.000 eura mjesečno što nam omogućuje pokrivanje minimalnih troškova i minimalnih kadrovskih resursa koji mogu obdržavati sustav, svi ostali smo volonteri. Ako pak nemate skupštinskog zastupnika, jedan vijećnik u gradskoj skupštini u Subotici vam donosi tek 50 eura mjesečno, a troškovi hladnog pogona stranke su vam 1.000 eura mjesečno, a jedna sjednica vijeća zbog teritorijalne disperziranosti vam je 2.000 eura. Ako nismo zastupljeni u Skupštini Srbije, onda ne baš da držimo katanac u vratima, ali vrlo teško to uspijevamo uraditi, no obično imamo malo ušparanih novaca pa premošćavamo te situacije«, rekao je Žigmanov.

Istaknuo je kako ne otvaraju pitanje reciprociteta i ne žele modele koji su uspješni u Hrvatskoj dovoditi u pitanje, ali očekuju da slični modeli političkog predstavljanja nacionalnih manjina budu uvedeni i u Srbiji, što do sada nije riješeno. Dodao je i kako su neprikosnoveni i suvereni kada je u pitanju povjerenje unutar hrvatske zajednice, jer je na izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće lista stranke osvojila svih 29 mjesta.

Zahvalio se županima na pomoći od 15.000 eura koju će tijekom iduće godine svaka županija dati u vidu pomoći HNV-u.

Predsjednik Hrvatske zajednice županija **Danijel Marušić** je rekao kako je HZŽ, u kojoj sudjeluju sve županije bez obzira na političku različitost, ove godine obilježila 20 godina od osnutka, te da se bore ne samo za interese svojih regionalnih i lokalnih sredina već pomažu i hrvatskim nacionalnim zajednicama izvan Hrvatske.

»Poželio bih vam da imate ista prava kao što manjinske zajednice imaju u Hrvatskoj. Poznato nam je s kakvim izazovima se susrećete, okviri u kojima mi živimo su različiti, dobrim dijelom preuzeti iz EU, i manjine kod nas imaju veći upliv u sve razine vlasti nego kod vas. To doseže do svih segmenata života, od zapošljavanja do participacije u vlasti«, rekao je Marušić te izrazio nadu da će uz zalaganje DSHV-a i razumijevanje većine tako biti i u Srbiji.

Županica Požeško-slavonske županije **Antonija Jozić** je rekla kako je činjenica da je Hrvatska daleko odmakla u pogledu politika prema manjinama u odnosu na Srbiju te je zaželjela da se u budućnosti krene razgovarati u tom smjeru da Hrvati u Srbiji imaju zajamčene mandate, kako bi u konačnici Srbija pružila ruku suradnje prema manjinama koje tu žive i koje su ponosni članovi zajednice u Srbiji.

Župan Vukovarsko-srijemske županije **Damir Dekanić** je istakao kako treba više surađivati i povezivati se, razmjenjivati dobra, a u ovom trenutku i ekonomski pomagati Hrvate u Srbiji.

»Izbori su prilično različiti u Hrvatskoj i Srbiji, bio sam gost ovdje i ranije i znam koliko su bile tenzije podignute ranije. Želim da se to više ne događa i da Hrvati na ovom prostoru uvide da nema rješenja u razjedinjenosti u više opcija i da se samo tako može preživjeti.«

Zaželio je dobre rezultate i ponudio pomoć svoje županije.

Župan Virovitičko-podravске županije **Igo Andrović** je zaželio da Žigmanov ponovno bude ministar i da bude zastupnika u parlamentu koji će raditi za interes Hrvata u Srbiji. Poručio je kako pomoć županija može ići u različitim smjerovima, te da im se mogu javiti za pomoć u različitim stvarima.

»Možemo surađivati na više razina i smjerova, da bude više aktivnosti i da budete vidljiviji u javnosti«, rekao je Andrović.

Župan Krapinsko-zagorske županije **Željko Kolar** je kazao kako je posljednjih nekoliko godina napravljen ogroman iskorak u potpori Vlade Hrvatske kao i HZŽ.

»Želimo vas institucionalno ojačati, da znanje i iskustvo koje imamo kao članica EU prenesemo vama jer prije ili kasnije i Srbija će ući u EU. Otvorit će se ogromne mogućnosti i ako vi budete spremni, mi ćemo vam pomoći u tome, moći ćete napraviti veliki iskorak. Kao ključno vidim da Hrvatska kao članica EU mora inzistirati na dvije stvari. Prva je da Hrvati u Srbiji imaju ista prava kao što Srbi u Hrvatskoj imaju, a drugo je pitanje nestalih. Još uvijek je 1.806 nestalih u Hrvatskoj, a podaci su ovdje, nisu negdje drugdje«, kazao je Kolar.

J. D.

»Važno je slaviti Boga na svom jeziku«

Intervju vodila: Jelena Dulić Bako

Ukatedrali Subotičke biskupije sv. Terezije Avilske u Subotici je 11. studenoga pod misnim slavljem zaređen njezin nov biskup, mons. **Franjo Fazekas**.

Polaganjem ruku glavnog zaređitelja zagrebačkog nadbiskupa i metropolita te predsjednika Hrvatske biskupske konferencije mons. dr. **Dražena Kutleše**, suzaređitelja kalačko-kečkemetskog nadbiskupa i metropolita mons. dr. **Bábelá Balázsa**, sisačkog biskupa mons. dr. **Vlade Košića** i ostalih prisutnih biskupa mons. Fazekas postao je pastir biskupije s najvećim brojem katoličkih vjernika u Srbiji, 175.000, od kojih je znatan broj i pripadnika hrvatske nacionalne manjine.

Mons. Fazekas rođen je 29. rujna 1958. godine u Beču. Biskupijsku klasičnu gimnaziju *Paulinum* u Subotici pohađao je kao pitomac istoimenog malog sjemeništa. Potom je kao bogoslov Subotičke biskupije period od 1977. do 1984. godine proveo na odgoju u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, gdje je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu studirao filozofiju i teologiju.

Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 29. lipnja 1984. godine u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Prve dvije godine svećeničke službe djelovao je kao župni vikar u župi Presvetog Trojstva u Somboru, da bi potom dvije godine vršio službu župnog vikara u Bačkoj Topoli,

Prioritet moje biskupske službe ostat će živa crkva, zajednica vjernika. Koliko mi dragi Bog daje snage, milosti i mudrosti, želim ih i dalje posjećivati, susretati ih, s njima popričati, utješiti ih, navješćivati im Radosnu vijest, Evanđelje i ujedno puno za njih moliti

uz što je 1986. godine bio imenovan i upraviteljem župe u Bajši. Službu župnog upravitelja u Bogojevu i Srpskom Miletiću obnašao je od 1988. godine. Župničku službu vršio je od 1994. godine u župi sv. Franje u Senti, zatim od 1998. godine u Bačkoj Topoli te je 2021. godine imenovan župnikom župe sv. Jurja u Subotici.

U razdoblju između 2005. i 2012. godine obnašao je službu dekana Bačkotopolskog dekanata, a od 2012. do 2020. godine bio je arhiepiskop Potiskog arhiepiskopata. Godine 2020. imenovan je generalnim vikarom Subotičke biskupije. Tu službu obnašao je sve do smrti biskupa **Slavka Večerina** te je 29. kolovoza 2022. bio izabran za dijecezanskog upravitelja Subotičke biskupije.

► **Kako je biti subotički biskup?**

Pomalo je neobično. Naime, to je velika promjena u mom životu s nekim novim obavezama i brigama.

► **S obzirom na to da ste nakon smrti biskupa Večerina, od 2022. vršili dužnost dijecezanskog upravitelja biskupije, jeste li naslućivali ovakvu papinu odluku da Vas imenuje biskupom?**

Svoju službu dijecezanskog upravitelja stalno sam smatrao privremenom. Međutim, kroz ovo razdoblje, mnogi su vjernici očekivali, i otvoreno su mi čak rekli, da ću biti sljedeći subotički biskup. Te su sugestije pomalo zbunjivale, ali kada sam ozbiljno razmišljao, nisam dao svemu tome važnosti. Bio sam uvjeren da će to biti neki drugi naš svećenik. Zato, odluka našeg pape **Franje** bila je za mene zaista iznenađenje.

► **Koji su prioriteti Vaše biskupske službe?**

Budući da sam više desetljeća radio u župama, u duši sam ostao i dalje župnik. Stoga su meni povjereni vjernici bili uvijek pred očima i bili su u mom srcu. Zato prioritet moje biskupske službe ostat će živa crkva, zajednica vjernika. Koliko mi dragi Bog daje snage, milosti i mudrosti, želim ih i dalje posjećivati, susretati ih, s njima popričati, utješiti ih, navješćivati im Radosnu vijest, Evanđelje i ujedno puno za njih moliti. Naravno, očekuju me i druge obaveze, koje trebamo riješiti uz pomoć svojih suradnika. Na primjer: stanje naše stolne bazilike, rad i djelovanje Caritasa, budućnost biskupijske klasične gimnazije *Paulinuma*, Teološko-katehetskog instituta i još mnogo toga.

► **Kako vidite budućnost spomenutih ustanova?**

Volio bih da naš *Pulinum* doživi proljeće, ali svjestan sam da je to malo moguće. Nažalost, mali broj učenika pohađa tu školu, u sva četiri razred ih ima 20-ak. Teško bi mi bilo to ukinuti, ali ako se pokaže da zaista nema budućnost, onda hoću. Svakako ne samo svojom odlukom nego ću tražiti mišljenje i drugih svećenika. Nastavak rada Teološko-katehetskog instituta je također upitan, jer nema puno polaznika. Na hrvatskom jeziku trenutač-

no manje od pet, a na mađarskom također nema puno više – desetak. Što se tiče radova na sanaciji pukotine na katedrali još uvijek nemamo rezultate istraživanja mađarskih stručnjaka koji bi nam trebali reći u kom smjeru nastaviti radove.

► **Što je po Vama najveći potencijal ove biskupije?**

Naši su vjernici mnogo toga preživjeli kroz svoju povijest, ali su ipak ostali nepokolebljivi prema svojoj kršćanskoj vjeri. U tome vidim snagu i potencijal naše biskupije. Radujem se što dio naše mladeži ostaje privržena Crkvi. Svjestan sam toga da je to ljudski gledajući malo, ali se treba uvijek nadati nekoj duhovnoj obnovi, koju će dragi Bog svima nama darovati.

► **Kako vidite budućnost Subotičke biskupije? Brojke nisu optimistične budući da se smanjuje broj vjernika, podijeljenih sakramenata i redovničkih i svećeničkih poziva.**

Istina da naša statistika nije baš sjajna. Međutim, snaga naše kršćanske vjere nije u brojkama nego više u tome koliko živimo svoju kršćansku vjeru. Ako naše svjedočenje postane vjerodostojnijim, autentičnijim, i ako budemo iskreno molili, to će u budućnosti donijeti rast i u brojkama.

► **Je li u ovo vrijeme sekularizacije teže nego ikada biti kršćanin?**

Biti istinskim kršćaninom vazda je bilo teško kroz povijest. Mislim da je bilo i sličnih, možda i gorih razdoblja. Sekularizacija je uistinu velika napast za svakog kršćanina. Naime, naše ljudske vrednote su, za koje smo mislili da su vječne, preokrenute, ponekad naopačke postavljene. Zaista tu je teško se snalaziti. Međutim, nadam se da će sekularizacija sama od sebe nestati ili barem se ublažiti u svojoj oštirini, jer je ona neljudska, protivna čovjekovom biću. Mi kršćani se stalno moramo obraćati našem Spasitelju, Isusu Kristu, koji je za nas: Put, Istina i život (usp. Iv 14,6).

► **Koliko je izazovno voditi biskupiju koja nosi u sebi veliku raznolikost: u naciji, govoru, kulturi?**

Zasigurno je to veliki izazov. To je nešto slično kao u obitelji, kada imate više djece, koja imaju različite želje prema svojim roditeljima. U tim trenucima ni majkama niti očevima nije lako i ne mogu biti uvijek pravedni. To ne znači da oni ne ljube jednako sve. Kao biskup moram sve svoje vjernike ljubiti bez obzira na naciju, govor i kulturu. Koliko je u mojoj ljudskoj moći uz Božju pomoć svakako želim svima biti duhovni otac i imati neprestance na umu tu raznolikost.

► **U intervjuu za Hrvatski katolički radio rekli ste kako je važno da nacionalne manjine mogu imati liturgije na svome materinskom jeziku. Zašto smatrate da je to bitno?**

Od II. Vatikanskog Koncila liturgija se slavi na narodnim jezicima. Odobrenje liturgijskih tekstova spada na Svetu Stolicu. Hvala dragom Bogu da naši vjernici imaju liturgijske knjige na svojim materinskim jezicima ili barem na onim jezicima koji su im bliski i razumljivi. Svakako važno je slaviti Boga na svom jeziku, jer se tu radi o čovjekovom identitetu i njegovoj najdubljoj unutrašnjosti. Stoga naši župnici trebaju dati mogućnost svim nacionalnim manjinama da slave Boga na svojim jezicima, a uz to paziti na to da liturgijske tekstove, odobrene od Svete Stolice, ne preinače ili ih ne iskvaru.

► **Je li vrijeme provedeno na studijama u Hrvatskoj utjecalo na odluku da Vam od tri biskupska zaređitelja dva budu iz Hrvatske?**

Za vrijeme svojih teoloških studija u Zagrebu stekao sam mnoge prijatelje. S nekima sam i dalje ostao u kontaktu. Neki su od njih postali i biskupi. Odgojitelji, profesori na bogosloviji su imali veliku i neizbrisivu ulogu u oblikovanju naše kršćanske vjere i svog svećeničkog poziva. Sigurno, sve to je utjecalo na moju odluku u izboru biskupskih zaređitelja.

► **Nakon ređenja odjeknula je informacija da ste strastveni navijač Hajduka i da su Vam čak iz uprave kluba poslali čestitku. Kako komentirate njihovo trenutačno prvo mjesto u Hrvatskoj nogometnoj ligi?**

Zahvalan sam čelništvu Hajduka što su mi čestitali prigodom mog ređenja i izrazili mi svoje dobre želje. Svakako se, kao navijač Hajduka, radujem njihovom trenutačnom prvom mjestu u hrvatskoj nogometnoj ligi i želim i molim Gospodina da tamo i ostanu, jer Hajduk već odavno nije bio prvak, točnije od 2005. godine.

► **Dogodine će biti 40 godina od kako ste zaređeni za svećenika. Za ovo vrijeme službu župnika vršili ste u osam župa diljem Vojvodine koje se među sobom razlikuju po broju vjernika, njihovoj nacionalnosti, starosti i veličini naselja u kojemu su smještene. Koje geografsko područje i razdoblje je bilo najizazovnije?**

Svaka je župa na svoj poseban način bila za mene izazov, jer je svaka od njih imala svoj mentalitet i tradiciju. Tako sam svakoj župnoj zajednici morao različito pristupati, uvažavajući njihovu osebnost, osobitost. Na koncu mi je svaka župa bila draga. Svugdje je bilo na početku teških, ali kasnije lijepih i nezaboravnih trenutaka.

► **Kako ste dobili/otkrili svećenički poziv?**

Od svog djetinjstva sam bio vjernik, iz katoličke sam obitelji. Uvijek sam volio ići na svetu misu i na vjeronauk. Negdje sam u sedmom razredu osnovne škole osjetio neku pobudu da budem još bliže oltaru Gospodnjem, da ministriram i da sudjelujem u čitanju. Potiho sam osjetio da me dragi Bog poziva i traži više od mene. A znamo: teško je odoljeti Božjem pozivu. Tu se ne smije pozivati na svoju nedostojnost i nesavršenost. Naime, Gospodnja je milost na djelu u svakom pozivu i On sam će nadopuniti sve naše nedostatke.

► **Imate li omiljenog sveca? Tko Vam je uzor u kršćanskom životu?**

Prije svega Blažena Djevica Marija koja je majka svih nas, odnosno majka nas svećenika. Tu je i moj nebeski

zaštitnik sv. Franjo. Još u djetinjstvu sam čitao neke njegove knjige poput *Cvjetići svetog Franje*. Svidjela mi se njegova ležernost, neposrednost i prema ljudima i prema dragom Bogu. Ima veliku ljubav prema svemu što postoji u prirodi, životinjama, a čak je opjevao i neke svoje himne o Suncu, Mjesecu i o svemu što imamo u svijetu. U tom smislu ta njegova neposredna ljubav me je zaista impresionirala i na neki način mi je on uzor. Fascinira me i njegova poniznost i jednostavnost. Na njegovom primjeru vidimo kako čovjek treba biti zahvalan za sve što dobije u životu; i od prijatelja; i ljudi koji nas okružuju; i od prirode i to nas treba na zahvalnost i radost ispunjavati. Ne smijemo se uzdizati iznad svega kao što je to slučaj s ovim modernim svijetom koji uništava prirodu. Trebali bismo ju poštivati i čuvati svoju okolicu. U svemu tome nam sveti Franjo može biti primjer. Nije slučajno da se na njegov blagdan, 4. listopada, obilježava Svjetski dan životinja. Uzor mi je i sveta Mala Terezija u duhovnom i molitvenom životu, jer je imala plemenitu dušu. Neposredno se obraćala Bogu i bila je iskrena prema njemu. Kao sjemeništara sam čitao njezinu knjigu *Povijest jedne duše* koja je ostavila utjecaj na moj život. Sveti Franjo je imao i svoju dubinu duše, ali je više to projektirao prema vani. U duši trebamo imati skromnost i poniznost prema Bogu u molitvama, a za to nam je sv. Mala Terezija dobar primjer.

► **Pred nama su mnogima najradosniji dani u godini zbog božićnih blagdana. Zašto je Božić važan u životu kršćanina?**

Na Božić slavimo ono veliko otajstvo naše kršćanske vjere da je Sin Božji došao među nas, postao je čovjekom, a s Njime se objavila Božja ljubav prema nama ljudima. Sve to budi nadu, osobito u nama kršćanima, da u Isusu Kristu imamo svog Suputnika, svoga Prijatelja. Zbog toga, usprkos svim nedaćama, nismo sami.

► **Smatrate li da je komercijalizacijom Božića izgubljen njegov duh i poruka?**

Svakako, darivanje poklona među ljudima ima svoj izvor u Božiću, jer nam taj blagdan također govori o Božjem velikom Daru. Duh i poruka Božića zbori nam o ljubavi Božjoj, koja nam je darovana, gdje Bog samog sebe daje za nas. Na žalost, međusobno darivanje često ostaje na površini, usredotočeno na sam predmet dara, a pri tom zaboravimo da trebamo ljubiti se, kao što nas Gospodin ljubi. Ljudi u ovo vrijeme žive u groznici što da kupe. Tako je sve komercijalizirano i mnogi se nađu u tom vrtlogu i izgubi se ono najvažnije, a to je ljubaznost, pažljivost, predusretljivost, solidarnost prema onima s kojima živimo. Svaki poklon treba biti iz srca, a nikako iz običaja.

► **Koja je Vaša božićna poruka za čitatelje Hrvatske riječi?**

Trebamo uvijek probuditi onu vjeru da je Bog uz nas, i danas hoda s nama, da je naš utješni suputnik. Važno je ovih dana ne samo poželjeti sretan Božić jedni drugima nego i to činiti, dati nadu i radost, riječi utjehe i ohrabrenja svojim najmilijima. Hvala Vašem uredništvu što ste ispratili moje biskupsko ređenje i vodite računa o našoj Subotičkoj biskupiji. Želim Vama i svim čitateljima čestit i blagoslovljen Božić i mnogo milosti Božje u novoj godini!

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

Godina značajnih postignuća

Posljednja sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u ovoj godini održana je u utorak, 19. prosinca, u Hrvatskom domu – Matici. Vijećnici su donijeli Odluku o raspodjeli sredstava po natječaju Hrvatskog nacionalnog vijeća za sufinanciranje hrvatskih udruga u 2023. godini, a predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** podnijela je izvješće o najznačajnijim postignućima HNV-a u prvoj godini V. saziva.

Tri milijuna za udruge

Potporu je dobilo 45 projekata, a dodijeljeno je tri milijuna dinara, dok je ukupno traženo 17 milijuna. Sredstva za ovaj natječaj osigurali su HNV, ZKVH i Osječko-baranjska županija.

»Kada smo davali prijedlog za raspodjelu sredstava, gledali smo aktivnost udruge, udruge koje rade s djecom, imaju više manifestacija; gledali smo da svaka udruga koja je podnijela prijavu na natječaj dobije neka sredstva«, obrazložio je predsjednik Odbora za kulturu **Denis Lipozenčić**.

U nastavku diskusije Lipozenčić je kazao kako će Odbor za kulturu raditi na definiranju jasnih kriterija za dodjelu sredstava kako bi oni bili što jasniji.

Za jasne kriterije založio se i vijećnik **Miroslav Kujundžić**, kako bi, kako je kazao, udruge znale na koliko novca mogu računati na kraju godine.

Lazar Cvijin kazao je kako se natječaj HNV-a ne može promatrati odvojeno od drugih natječaja i osim ocjene projekta gledalo se da na kraju godine potporu dobiju udruge koje nisu ostvarile dovoljno sredstava na drugim natječajima ili imaju problema u radu.

Ove godine KPZH *Šokadija* iz Sonte nije mogla sudjelovati na natječaju, jer nije opravdala sredstva iz prethodnog natječaja, a praksa da sredstva mogu dobiti udruge koje su opravdale prethodni natječaj bit će nastavljena i ubuduće.

Prva godina V. saziva

Jasna Vojnić ukratko je predstavila rad Vijeća u prvoj godini aktualnog saziva. Održane su četiri žive sjednice, dvije u Subotici, u Rumi i Beregu. Konstituirani su odbori i povjerenstva. Obilježena su četiri dana zajednice, a na Danu rođenja biskupa Ivana Antunovića nazočio je i premijer Hrvatske **Andrej Plenković**.

»Nastavljena je suradnja s predstavnicima vlasti, novi IO predstavljen je kod premijera Plenkovića i institucija u Hrvatskoj, intenzivirana je suradnja s hrvatskom manjinom iz 12 država, nastavljena je suradnja sa srpskom manjinom u Hrvatskoj«, kazala je Vojnić.

Dužnosnici HNV-a i članovi odbora i povjerenstava nazočili su na više od 130 manifestacija. Od kapitalnih projekata završen je Hrvatski dom – Matica.

»Želja nam je male matice napraviti u svakom mjestu gdje ima Hrvata. Srijemska Mitrovica, Beograd, Monoštor, Sombor, Sonta, Vajska. U tijeku je drugi kapitalni projekt, a to je izgradnja vrtića na hrvatskom jeziku. Prvašića je ove godine bilo dvostruko više, organizirani su stručni skupovi za uposlene u obrazovanju, upisana je nova generacija za lektorat, osigurali smo prijevoz učenika, svaki student upisao je željeni studij u Hrvatskoj, jednokratnu pomoć dobit će naši studenti koji studiraju u Srbiji«, dio je aktivnosti u ovoj godini.

HNV naredne godine preuzima predsjedavanje Koordinacijom nacionalnih vijeća, kazala je Vojnić.

Analiza izbora

U nastavku sjednice vijećnici su diskutirali o rezultatima DSHV-a na republičkim i pokrajinskim izborima.

»Razočarali su nas rezultati izbora. Imati jednog zastupnika nama znači da ćemo imati parlamentarnu stranku koja će imati osigurana sredstva za najosnovnije funkcioniranje. Ljudi kada dođe glasanje ne bi kazali da, ja sam Hrvat, želim da imamo tog jednog zastupnika u parlamentu koji će nam donijeti milijun eura u prekograničnim projektima, koji je osigurao da se Matica izgradi. Bošnjaci, Mađari ne pitaju tko je. Naš je čovjek«, kazala je Vojnić.

U diskusiji je sudjelovao veći broj vijećnika. Referendumsko izjašnjavanje na izborima, izbor koalicijskog partnera, politička nezainteresiranost pripadnika hrvatske zajednice, nepoznavanje značaja političke zastupljenosti za Hrvate u Srbiji, uvjeti koji ne osiguravaju strankama manje brojnih nacionalnih manjina ulazak u skupštinu, te percepcija da se od zajednice može nešto tražiti, ali ne i vratiti barem kroz glas na izborima samo su neki od razloga izbornog rezultata, čulo se u diskusijama vijećnika. Ono na čemu se treba raditi je gradnja povjerenja pripadnika hrvatske zajednice prema DSHV-u, a jedan od prijedloga je da se radi na političkom opismenjavanju biračkog tijela.

Z. V.

REDNI Br.	NAZIV UDRUGE	NAZIV PROJEKTA	ODLUKA
1	UG HRVATSKI MAJUR	Tradicionalno prelo Mladeži	90,000
2	HBKUD LEMEŠ	24. Lemeška Dužijanica	90,000
3	HKD VLADIMIR NAZOR - STANIŠIĆ	Putni troškovi za snimanje priloga za radio emisiju	20,000
4	HUG BEZDANSKA MARINA - BEZ-DAN	6. saziv međunarodne likovne kolonije »Ivan Gundić Ćiso Dalmata«	20,000
5	UDRUGA KROV	Zimski oratoriji 2024.	160,000
6	HKUD VLADIMIR NAZOR - SOMBOR	HKUD »Vladimir Nazor« - Čuvar tradicije Somborskih Hrvata	150,000
7	HRVATSKA ČITAONICA - FISCHER SURČIN	Popravka instrumenata i nabavka potrošnog materijala za tamburaše	40,000
8	HRVATSKA ČITAONICA - FISCHER SURČIN	Izrada ručno vezenih predmeta s motivima vezova s početka 20. stoljeća za potrebe udruge	20,000
9	FONDACIJA ANTUN GUSTAV MATOŠ - BEOGRAD	Redoviti troškovi 2023. / 2024.	70,000
10	UDRUGA NAŠA DJECA	Redovita djelatnost udruge	160,000
11	HRVATSKI ŽENSKI FORUM CRO FEMINA	Sufinanciranje redovite djelatnosti i institucionalnih troškova potrebnih za funkcioniranje udruge	40,000
12	KUDH BODROG - MONOŠTOR	Sufinanciranje redovite djelatnosti i institucionalnih troškova potrebnih za funkcioniranje udruge (financiranje računovodstvenih usluga i financiranje troškova putovanja)	150,000
13	KUDH BODROG - MONOŠTOR	Zaštita, očuvanje, njegovanje, revitalizacija i predstavljanje kulture baštine Hrvata na prostoru Monoštora u 2023./2024. godini / nabavka materijala za izložbeno muzejsku zbirku	30,000
14	HRVATSKO DRUŠTVO DREVNI BAČ - BAČ	Hvala za PDV	60,000
15	UG URBANI ŠOKCI SOMBOR	»Biser je tradicija« monografija tradicijskog ruha Hrvatica, Šokica gornjeg Podunavlja	20,000
16	HRVATSKI MEDIJSKO KULTURNI CENTAR - VOGANJ	O Hrvatima je riječ	40,000
17	DRUŠTVO HRVATSKE MLADEŽI - ZEMUN	Redovite aktivnosti društva Hrvatske mladeži za 2023./2024.	60,000
18	HKPD MATIJA GUBEC - RUMA	Rad Velikog tamburaškog orkestra	100,000
19	UDRUGA ŠIROKO - NIŠ	Redovite djelatnosti Udruge Široko	70,000

20	ZAJEDNICA HRVATA ZEMUNA ILIJA OKRUGIĆ ZEMUN	Redovita aktivnost udruge i njenih sekcija	60,000
21	HRVATSKA UDRUGA TRAGOVI ŠOKACA BAČ	Redovita djelatnost	30,000
25	HKU ANTUN SORGG - VAJSKA	Redovita djelatnost udruge	40,000
26	HKU ANTUN SORGG - VAJSKA	»335. godina od Gradovrha do Bača«	40,000
27	UDRUGA BANATSKIH HRVATA - ZRENJANIN	Sufinanciranje redovite djelatnosti i institucionalnih troškova za funkcioniranje udruga	80,000
28	HRVATSKA ČITAONICA SUBOTICA	Programi za djecu i mlade Hrvatske čitaonice	100,000
29	HRVATSKA ČITAONICA SUBOTICA	Književna manifestacija i naklada Hrvatske čitaonice	60,000
30	UDRUGA JUŽNOBAČKIH HRVATA - BAČKI PETROVAC	Osiguravanje prostorija udruge	60,000
31	HKC BUNJEVAČKO KOLO	Očuvanje Hrvatskog kulturnog stvaralaštva i baštine	285,000
34	FESTIVAL HR. DUHOVNIH PJESAMA HOSANAFEST	Svi putovi vode na HosanaFest	70,000
36	UBH DUŽIJANCA	Sufinanciranje projekta »Nastavak prekogranične suradnje turistička zajednica Grada Županje - Udruga bunjevačkih Hrvata Dužijanca«	100,000
37	GALERIJA PRVE KOLONIJE NAIVE U TEHNICI SLAME - TAVANKUT	Zaštita pletiva od slame - uramljivanje pletiva »Sufinanciranje redovite djelatnosti i institucionalnih troškova potrebnih za funkcioniranje udruge«	105,000
38	HKPD MATIJA GUBEC TAVANKUT	Sufinanciranje redovite djelatnosti i institucionalnih troškova potrebnih za funkcioniranje udruga	160,000
39	UDRUGA NOVINARA CRO-INFO	Multimedijalna produkcija udruge novinara »Cro-Info«	35,000
40	HRVATSKA UDRUGA NOVINARA KRO-NJUŽ	Razvoj radijskog programa sukladno modernim tendencijama u cilju povećanja medijske vidljivosti	35,000
41	HGU FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA	Redovita djelatnost HGU »Festival Bunjevački pisama« 2023./2024.	60,000
42	HGU FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA	»Nasmiji se i zapjevaj s nama« - dječje pjesme	140,000
43	HLU CRO-ART	Omaž »Stipan Šabić« 2003./2023.	60,000
44	HRVATSKO AKADEMSKO DRUŠTVO	Redovita djelatnost	20,000
45	HPD BELA GABRIĆ	Redovita djelatnost HPD »Bela Gabrić«	70,000
		UKUPNO:	3,000,000

Ljubav jača od svega

Moram priznati i nadam se da vas ne čudi što čvrsto vjerujem u Boga i njegovu prisutnost u našem svijetu. Za mene je on Gospodar povijesti. Vjerujem da, iako su događaji u svijetu, sa svim strašnim stvarima koje se događaju od Ukrajine do Nagorno-Karabaha, na mnogim mjestima u Africi, u Svetoj zemlji – ona nam je još uvijek Sveta sa svim nepotrebnim krvoprocijem čak i ovog trenutka

– vjerujem da Bog voli ovaj svijet i sva stvorenja na njemu.

Svoju vjeru gradim na jednostavnom citatu iz Evanđelja po Mateju gdje Isus kaže: »Vaš nebeski Otac daje da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima i daje da kiša pada pravednima i nepravednima«.

Kao što sunce izlazi svakoga jutra, sigurno je da svake godine slavimo Isusovo rođenje, koji nam je svojim životom pokazao što zapravo znači biti čovjek. Pokazao je da je ljubav najčvršća veza i najpodnošljivije tkivo obitelji i ljudskih društava, ne može se ubiti, čak ni na križu.

Kako se približava rođenje Isusovo, vrijeme je da se zahvalimo svima koji su nas podržali u ovoj kalendarskoj godini. Molili smo za mnoge i nadam se da su mnogi molili za nas. Obećavam da ćemo tako nastaviti i u nadolazećoj novoj godini.

Stoga vam želim sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu. Neka vam se ispune sve želje i neka nas Svemoćni Bog obdari svojom obilnom milošću i blagoslovom. Neka dovede odgovorne za naše opće dobro da velike probleme našeg vremena rješavaju za stolom, u dijalogu, bez nasilja i uništavanja ljudskih života i našeg zajedničkog doma, Zemlje.

Svim ljudima dobre volje želim blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu!

nadbiskup beogradski i biskup zrenjaninski,
Ladislav Nemet

Najveće Božje djelo je čovjek

Božia riječ, koju uvijek iznova naviještamo i svjedočimo, vrijedna je ne samo naše pažnje nego i divljenja. Činjenica da je »Riječ tijelom postala...« (usp. Iv 1,14) poziva nas da svoj pogled usmjerimo prema onome koji nas potiče da postanemo svjedoci Riječi, onako kao što su bili pastiri. Pozvani smo ovih božićnih dana uputiti se, zajedno s Josipom i Marijom, zajedno s pastirima

i kraljevima, prema Betlehemu i dopustiti da nas obasja svjetlo novorođenoga Kralja. Želim svima nama da osjetimo ono udivljenje koje su osjetili Marija i Josip kada su položili Božjega sina u jaslje. Želim da osjetimo ono divljenje koje su nosili pastiri u svome srcu, pripovijedajući svima o djetetu u štalici. Želim da osjetimo onu milosnu snagu, koju su osjetili kraljevi, koja ih je povela novim životnim putem. Diveći se Bogu koji se rađa, divimo se i svim njegovim djelima.

Najveće Božje djelo je čovjek. Stoga, molimo da naše obitelji budu mjesto prihvaćanja svakog ljudskog života, mjesto gdje se uči diviti istinskim vrijednostima i za njima težiti. Mjesto u kojem će djeca i mladi biti otvoreni nadnaravnom, te na taj način moći čuti Božji poziv i odazvati se. Molimo za »pastire«: svećenike, redovnike i redovnice da budu otvoreni poticajima Duha Svetoga.

U Srijemskoj biskupiji započeli smo Godinu duhovnih, svećeničkih i redovničkih zvanja, te duhovne obnove cijele biskupije. I u naše vrijeme potrebni su »pastiri« puni oduševljenja i zanosa, koji će svojim svjedočenjem oduševljivati i poticati druge da usmjeravaju život prema Gospodinu. Na osobit način obraćam se vama, dragi mladi. Budite otvoreni za Kristov poziv i spremno mu se odazovite.

Draga braćo i sestre, neka ovo božićno vrijeme bude vrijeme u kojem ćemo svima donositi radost i oduševljenje spoznaje da smo njegovi – da pripadamo Kristu.

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama i cijelom Božjem narodu, u zajedništvu s mons. **Durom Gašparovićem** od srca neka je Čestit Božić i blagoslovljena Nova godina!

Biskup Srijemske biskupije Fabijan Svalina

Poželjeti i činiti sretan Božić

Osvjedočeni smo da živimo u teškim vremenima te nas često obuzima tjeskoba uslijed zbivanja koja nas okružuju: okrutna ratovanja, razaranja, nečovječnosti iskorištavanja pa čak i izrabljivanja drugih. Zatečeni smo nerijetko i iznenadnim prirodnim katastrofama: potresima i epidemijama. Svjesni svega toga, mnogi već iščekuju skorašnji konac ovoga svijeta.

Međutim, kroz povijest je uvijek bilo mučnih razdoblja poput ovih danas. A mi kršćani pritom vjerujemo da ne možemo znati vrijeme svršetka ovoga svijeta, budući da ga dobri Bog određuje. Dok se taj svršetak ne dogodi, živimo u nadi da je dobri Bog već došao među nas, On je uz nas, i danas hoda s nama da bi nam bio utješni sputnik.

Sveti Irenej, lionski biskup i poznati crkveni naučitelj iz drugoga stoljeća, u jednom poglavlju svog glavnog djela *Protiv krivovjerja* govori nam o značajnosti utjelovljenja Božje Riječi, Sina Božjega. Iz ove njegove rasprave želim s vama podijeliti neke misli. »Proroci, koje je sama Riječ Božja obdarila proročkom karizmom, navješćivali su Njegov tjelesni dolazak. U tom je dolasku po Očevoj volji ostvareno jedinstvo i zajedništvo između Boga i ljudi. A Božja je Riječ od početka unaprijed navješćivala da će ljudi vidjeti Boga i da će On živjeti i saobraćati s njima na zemlji, da će biti uz svoj stvor... On će učiniti da Mu služimo u svetosti i pravednosti cijeli svoj život (usp. Lk

1,74 – 75), da bi čovjek u jedinstvu s Božjim Duhom došao u Očevu slavu« (*Božanski Časoslov*, I. svezak, 195. strana).

Iz ovih riječi sv. Ireneja odjekuje radosna poruka Božića. Zato danas zahvaljimo našem Nebeskom Ocu koji nas ljubi po svom utjelovljenom Sinu i našem Životvorcu, Duhu Svetom. Ukoliko naša zahvala bude iskrena i živa, onda ćemo u svakom čovjeku gledati svoga brata i istinski radost donijeti ovome svijetu. Tako ćemo ne samo poželjeti sretan Božić jedni drugima nego ćemo to i činiti. U tom nastojanju neka nam na pomoć bude naš Otkupitelj koji je rođenjem došao na svijet.

Svima vama želim blagoslovljeni i čestit Božić te obilje Božje milosti u novoj godini!

biskup Subotičke biskupije, Franjo Fazekas

Na godišnjicu hrtkovačkog HKD-a *Dr. Nikola Dogan*

Osnovan MO DSHV-a Platičevo – Hrtkovci – Nikinci

*»Ovo je jedan od većih uspjeha političkog djelovanja DSHV-a, koji ima snažnu simboličku važnost. S jedne strane to treba promatrati kroz prizmu razvoja mreže mjesnih organizacija jedine relevantne političke stranke Hrvata u Srbiji, a s druge kroz vizuru kopnjenja straha i narasle odvažnosti među Hrvatima u ova tri naselja«, istaknuo je Tomislav Žigmanov * »Trudim se i borim da bih što više ljudi vratio i da vide da nisu više ona vremena koja su bila. Sve više njih se priključuje Društvu i daje nam podršku«, navodi Tomislav Brkljača*

Hrvatsko kulturno društvo *Dr. Nikola Dogan* iz Hrtkovaca obilježilo je u srijedu, 13. prosinca, na blagdan Sv. Lucije, godinu dana od svog osnutka. Proslava koja je uslijedila nakon svete mise u crkvi sv. Klementa bila je u znaku osnutka Mjesnog odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Platičevo – Hrtkovci – Nikinci.

Veliki uspjeh sa simboličkom važnošću

Svetu misu u spomenutoj hrtkovačkoj crkvi služio je domaći župnik vlč. **Ivica Živković**, a nakon nje je u župnom domu sv. Klementa održana osnivačka skupština Mjesnog odbora DSHV-a Platičevo – Hrtkovci – Nikinci.

Za predsjednika ovog MO-a jednoglasno je izabran **Tomislav Brkljača**, za zamjenika predsjednika **Miroslav Jurković**, a za članove **Mirko Paulić** (predsjednik HKD-a *Dr. Nikola Dogan*), **Nikola Ratković** i **Andrija Dort**.

Tomislav Brkljača, koji je i potpredsjednik spomenutog društva te kandidat DSHV-a na proteklm pokrajinskim izborima, ovom je prigodom iznio plan rada Mjesnog odbora za naredni period:

»Nakon angažmana u predizbornim aktivnostima u vidu prikupljanja potpisa za kandidiranje naše liste, posvetit ćemo se osnaživanju naše mjesne organizacije te intenziviranju suradnje s drugim organizacijama u Srijemu, Bačkoj i Banatu, kao i njezinom osnaživanju s drugim našim institucijama, najprije s Hrvatskim nacionalnim vijećem, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata te NIU *Hrvatska riječ*. Također želimo ostvariti intenzivniju suradnju s gradovima i općinama u Hrvatskoj, a osobito s bližim županijama poput Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske, kao i raditi na privlačenju investicija iz matične nam domovine te realizaciji prekograničnih projekata. Želimo nastaviti dosadašnju uspješnu suradnju s našim župama te dodatno osnažiti komunikaciju s predstavnicima Katoličke crkve, kako u Srbiji tako i u Hrvat-

skoj. Tu je i priprema za predstojeće lokalne izbore kako bismo na lokalnoj razini dobili svoje predstavnike te kako bismo u Općini Ruma mogli sustavnije zastupati interese našeg naroda, osobito kada su u pitanju infrastruktura, gospodarstvo i komunalne potrebe.«

Osnivačkoj skupštini prisustvovao je predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**.

»Nakon što ste donijeli odluku da želite biti dio naše političke organizacije, duboko sam pogođen time što ste smogli hrabrosti i smjelosti biti dio naše brodice. Naša brodica je snažna, jaka, s vrlo jasnim smjerovima kamo idemo. Sada smo obogaćeni vama, i u broju a još više zbog simbolike mjesta iz kojih dolazite. Velika hvala na ovom koraku, a naša je obveza da slušamo vaše glasove, vaše potrebe i interese koje imate stavimo u funkciju našeg djelovanja. Niste sami, s vama je vodstvo zajednice, tu su ljudi iz stranke, iz HNV-a, udovi smo jednog tijela, ali koje je povezano sviješću o pripadnosti jednom narodu i željom da uvjete u kojima živimo unaprijedimo, perspektivu poboljšamo i damo odgovor koji mi kao generacija koja živi danas, moramo dati.«

Govoreći o važnosti osnivanja MO DSHV-a u Platičevu, Hrtkovcima i Nikincima, on je istaknuo:

»Ovo je jedan od većih uspjeha političkog djelovanja DSHV-a, koji ima snažnu simboličku važnost. S jedne strane, to treba promatrati kroz prizmu razvoja mreže mjesnih organizacija jedine relevantne političke stranke Hrvata u Srbiji, a s druge kroz vizuru kopnjenja straha i narasle odvažnosti među Hrvatima u ova tri naselja. To se može tumačiti i kao jedna od pozitivnih posljedica mog sudjelovanja u radu Vlade Srbije na mjestu ministra, ali i osnažene političke organiziranosti i razgranatog djelovanja DSHV-a. Ovim činom hrvatska zajednica je osvojila novu 'kockicu' na vlastitoj integriranosti i dodatnu kvalitetu kada je riječ o osvajanju prostora hrabrosti. Naravno, posve je razumljivo da, zbog povijesnog opterećenja, nije bilo ni lako niti jednostavno, pa

se time i postignuća kojima je koordinirao predsjednik MO-a DSHV-a u Beočinu **Darko Baštovanović** čine značajnijim.«

Povratak u javni život

Zamjenik predsjednika DSHV-a **Goran Kaurić**, podsjećajući kako su Hrtkovci simbol stradanja Hrvata devedesetih godina, istaknuo je da je i za DSHV ovo iznimno bitan dan i trenutak.

»Vidio sam zabrinutost: hoće li nas biti dovoljno. Ono što je vama učinjeno na ovim prostorima još krvari, te rane nisu zacijelile. Mi to najbolje znamo u kontaktu s predstavnicima zajednice iz dijela Srijema koji je najviše stradao '90-ih godina. Te godine su iza nas, ne smijemo ostati zatvoreni, ne smijemo dozvoliti mladeži da ode iz ove zemlje, da se asimilira i da hrvatski identitet nestane na ovim prostorima. Jedina garancija, pored Katoličke Crkve, je politička organizacija DSHV. Ako ne participiramo u političkom životu ove zemlje, to je kao da ne postojimo. To je preduvjet da sva prava koja zakoni ove države dozvoljavaju kvalitetnije koristimo. HNV je krovna organizacija Hrvata u Srbiji, ali ako nema političkih predstavnika u izvršnim segmentima vlasti, u lokalnim samoupravama gdje žive Hrvati, onda se ta prava mnogo teže, a često i nikako ne mogu provoditi«, rekao je Kaurić.

Osnivačku skupštinu vodila je članica Predsjedništva DSHV-a za Srijem **Ankica Jukić Mandić**, koja je među ostalim istaknula kako s posebnim pijetetom doživljava Hrtkovce, »mjesto koje nosi veliki broj rana i tužnih priča i osnivanje mjesne organizacije upravo ovdje ima najveću težinu i veliki značaj«.

»Zahvalni smo vam na tome, na hrabrosti, ustrajnosti, želji, na inicijativi da osnujete mjesnu organizaciju«, rekla je.

Polazište za osnivanje MO-a DSHV-a Platičevo – Hrtkovci – Nikinci bilo je HKD *Dr. Nikola Dogan*, čiji se potpredsjednik Tomislav Brkljača uistinu potrudio oko prikupljanja članstva.

»Krenuo sam i po kućama, pozivam ljude, negdje budem odbijen, ali vidim da sve više prihvaćaju i mislim da ćemo uspjeti. Zato se i trudim i borim da bih što više ljudi vratio i da vide da nisu više ona vremena koja su bila, jer još su malo u strahu. Sve više njih nam se priključuje, daje nam podršku i trenutno imamo oko 50 članova«, ističe on.

Dodaje da Društvo djeluje u okviru župe, te kako je u razgovoru s vodstvom DSHV-a rekao da bi najbolje bilo naći neku kuću ili zgradu te kako bi to moglo biti i u okviru Mjesne zajednice u Platičevu u kojem od ova tri mjesta ima najviše Hrvata.

Što se tiče sekcija, Brkljača navodi da bi pokrenuli prvo one koje će privući što više djece (poput tamburaške, folklorne), jer bi tako uz njih došli i roditelji i smatra da bi za prvi put najbolje bilo da se organizira za djecu putovanje ili ekskurzija u Hrvatsku.

Proslavi i osnivačkoj skupštini u župi sv. Klementa u Hrtkovcima prisustvovali su i predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Karolina Bašić** i dopredsjednik HNV-a za Suboticu **Slavko Benčik**.

Prema podacima popisa iz 2022. u Općini Ruma živi 1.133 Hrvata, od čega, po procjeni, njih oko 500 u Platičevu, Hrtkovcima i Nikincima (još nema rezultata po selima).

I. Petrekanić Sič

Sestra Cecilija Tomkić, dobitnica Zlatne značke i povelje

Na ponos i čast stoljetnog djelovanja

»Sestre su uvijek bile tu i nadam se bit će i dalje: raditi i djelovati kao i do sada, na radost i pomoć ljudima s kojima žive i na slavu Božju«, kaže sestra Cecilija

S stručni žiri Kulturno-prosvjetne zajednice Srbije pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i vanjskih poslova Srbije 6. prosinca uručio je nagradu Zlatna značka i povelja među kojima je od četvero Mitrovčana priznanje za nesebičan i dugotrajan rad i stvaralački doprinos u širenju kulture dobila i sestra **Cecilija Tomkić**. Priznanje je dobitnicima uručio prof. dr. **Zoran Avramović** na sceni Narodnog pozorišta u Beogradu. Ovo prestižno priznanje i proslava 100. obljetnice samostana Milosrdnih sestara iz Srijemske Mitrovice bili su povod za razgovor sa sestrom Cecilijom.

Koliko Vam ovo priznanje osobno znači?

Bilo mi je veliko iznenađenje što su me izabrali. Drago mi je da je netko prepoznao moj rad, jer sam svih ovih godina vrijedno radila. Osim rada u muzičkoj školi, vodila sam djecu na međunarodna i domaća natjecanja gdje smo dobijali vrijedne nagrade. Više puta smo sudjelovali na natjecanjima u Francuskoj, Italiji i Rumunjskoj te u Srbiji. Priznanje mi je poticaj da i

dalje marljivo radim, a najviše me veseli što se i drugi tome raduju.

Kada ste došli u Srijemsku Mitrovicu i kada ste prepoznali svoj dar za muziku?

U Srijemsku Mitrovicu sam došla 2000. godine. Tada počinjem raditi u glazbenoj školi. Bio je to prvi ulazak jedne crkvene, redovničke osobe u školsku zgradu, u zbornicu i uopće bio je to prvi dodir sa školom. Završila sam prije toga studij orgulja na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu nakon čega sam otišla na daljnje školovanje i usavršavanje u Njemačku. Tamo sam završila školovanje na odjelu za orgulje, flautu, klavir i bubnjeve. Kada sam došla u Srijem, završila sam studij klavira u Bijeljini. To mi je trebalo za rad u školi. Godine 2001. u školama se počeo predavati katolički vjeronauk. Tada sam preuzela vjeronauk za mlade.

Budući da ste profesorica klavira u Muzičkoj školi Petar Krančević u Srijemskoj Mitrovici i da ste aktivni i u župnom zboru Sv. Cecilija, jeste li zadovoljni brojem zainteresiranih za glazbu, kako mladih tako i starijih župljana?

Već 23 godine radim u muzičkoj školi. Isto toliko u župnom zboru. Uz redovitu nastavu sa svojim učenicima, odlazim na domaća i međunarodna natjecanja i sviramo na koncertima u školi i u gradu. Odlazimo i aktivno sudjelujemo na koncertima prijateljstva, kako u Srijemskoj Mitrovici tako i diljem Srbije. Godinama sam sudjelovala u organizaciji i provedbi Međunarodnog klavirskog festivala u Srijemskoj Mitrovici te bila članica žirija. Nažalost, posljednjih godina broj članova se znatno smanjio, kako u dječjem zboru *Svetog Dimitrija* tako i u zboru mladih. Moram priznati da je broj zainteresiranih za sudjelovanje u tim zborovima sve manji, a razlozi su različiti. Mladi i djeca su veoma opterećeni različitim obvezama u školi i izvannastavnim aktivnostima. Odlazak naših mladih i obitelji na rad u inozemstvo također je utjecao na smanjenje članova zbora. No, moram priznati da sam zadovoljna, jer još uvijek na svim našim slavljima pjevamo četveroglasno, lijepo i svečano.

Dugi niz godina boravite u Srijemskoj Mitrovici u samostanu Milosrdnih sestara Svetog križa, samostanu koji će iduće godine proslaviti 100. obljetnicu.

Na adresu provincijalata Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu 4. lipnja 1924. godine drugi put je došao zahtjev uprave bolnice u kojem se navodi potreba za 12 sestara za rad u bolnici (prvi zahtjev je stigao 23. listopada 1911.). Provincijalno vodstvo više nije moglo previdjeti ovu molbu pa već 1. rujna 1924. prve sestre dolaze u samostan u Srijemsku Mitrovicu. Nekoliko dana prije tog datuma dvije sestre došle su u bolnicu pripremiti potrebno za dolazak ostalih sestara. Malo gdje su sestre našle pripremljen stan kao ovdje. Bolnica je bila svježije oličena, a u stanu je bila i kapelica. Uprava bolnice pobrinula se za oltar i klupe, a župnik dr. **Franjo Rački** dao je iz župne crkve sve potrebno za liturgijske obrede. U ugovoru koji je sklopljen između dviju uprava, bolnice i samostana, bilo je određeno 15 sestara. One su preuzele njegu bo-

lesnika, kuhinju i pranje rublja. Tada je u bolnici bilo 135 kreveta.

Kakva je bila uloga časnih sestara kroz povijest?

Uloga sestara je bila velika. Osim što su pomagale bolesnima, pružajući im medicinsku pomoć, bile su im i sestre i majke. Sate su provele slušajući, razgovarajući i tješeći bolesnike i njihovu rodbinu pred Presvetim u molitvi za svoje pacijente. Sestre su veoma odgovorno i savjesno vršile svoje dužnosti i obveze kao medicinske sestre što se da vidjeti u pismima koje su ravnatelj bolnice i liječnici slali u Đakovo na provincijalat. Osim što su sestre radile u bolnici, pomagale su u svim potrebama, prilikama i neprilikama. U kućnoj kronici sestara čitamo da su recimo za vrijeme velike poplave u Srijemskoj Mitrovici 1932. godine sestre pomagale gotovo nadljudskim snagama. Budući da je bilo puno poplavljenih i porušenih kuća, gradska uprava je na svojoj sjednici odlučila pomoći pogođenim građanima tako što će im svakoga dana ponuditi topli obrok. U zimskim mjesecima 1935. sestre kuhaju za siromahe. Svakoga dana dolazilo ih je po nekoliko stotina. Tako su sestre imale priliku svoju milosrdnu ljubav proširiti i na siromahe, a ne samo na bolesnike. Kako se bolnica nadograđivala tako je rastao i broj sestara pa ih je vremenom bilo i po 50. Godine 1961. sestre se uključuju u rad na župi. Preuzimaju sakristansku službu i počinju katehizirati. Za taj su rad određene tri sestre. Orguljašku službu u župi preuzimaju 1973. godine. Od te godine sestre vode i crkveno pjevanje, sve do danas.

Koliko sestara danas ima u samostanu?

Trenutno nas je tri u zajednici. Tu nam je sestra novakinja **Ela** koja obavlja svoju redovničku praksu. Sestra **Marija Ana Gašparovski** radila je u programu Caritas pomažući starije i bolesne sve do 2014. godine kada odlazi u Zagreb na novu službu. Tada se naglo smanjio broj sestara. Neke su zbog svoje starosti otišle u našu provincijalnu kuću u Đakovo, a sestra **Gabrijela** preminula je u 42. godini. Ponekad nakratko dođe druga sestra, ali uglavnom nas je dvije. Osim naših blaženica, **Majke Marije Theresije Scherer**, blažene sestre **Ulrike** i sestre **Zdenke**, veoma smo ponosni i na našu majku **Amadeju Pavlović** (rodom iz Petrovaradina) na čijem procesu za proglašenje službenicom Božjom radimo napose u ovoj godini. Dugo vremena sam bila sama, ali se i to »samovanje« isplatilo. Možda je to ljudskim očima nevidljivo, ali »Onaj koji bilježi sve« obilno nagrađuje svaki trud i napor.

Iduće godine samostan će proslaviti 100. obljetnicu djelovanja sestara u Srijemskoj Mitrovici. Jesu li počele pripreme za obilježavanje tog značajnog jubileja?

Pripreme su već počele, a planirano je da se proslava održi 28. rujna. Središnju proslavu obilježiti ćemo svečanom svetom misom kao i prigodnom akademijom, uz sudjelovanje većeg broja sestara iz Hrvatske te naših dragih gostiju, kako iz Hrvatske tako i iz Srbije te gostiju iz našeg grada i župa u Srijemu. Sestre su uvijek bile tu i nadam se bit će i dalje: raditi i djelovati kao i do sada, na radost i pomoć ljudima s kojima žive i na slavu Božju.

S. D.

Božićni koncert u Somboru

Nazorova Tiha noć

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora priredilo je u nedjelju, 17. prosinca, božićni koncert *Tiha noć u Nazor*. Iako se božićni koncert obično održava na Oceve, ove godine održan je tjedan dana ranije, jer Ocevi ove godine padaju na Badnji dan. Prije koncert održana je 22. izložba božićnih kolača. Za izložbu je pripremljeno 11 bo-

žićnjaka, koje su pripremile žene iz Sombora i s okolnih salaša.

Na koncertu su, osim domaćina *Nazorovog* pjevačkog zbora, nastupili predstavnici Mađarske građanske kasine, Udruge Nijemaca *Gerhard* iz Sombora, *Kraljice Bodroga* i mali tamburaši iz Monoštora, obitelj **Antunić**, trio gitara s **Helenom Raič**, te gosti iz Narda ŽPS *Snaše*. I ovoga puta dvorana Hrvatskog doma bila je puna.

Z. V.

Suradnja škole u Đurđinu i Ruskom Krsturu

U sklopu projekta »Dani Rusina u Đurđinu«, koji je jednim dijelom financiralo Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, 15 učenika sedmih i osmih razreda Osnovne škole *Vladimir Nazor* u Đurđinu, ravnateljica **Ljiljana Dulić**, nastavnici matematike i kemije **Terezija Vidaković Mukić** i **Slavko Benčik**, kao i učiteljica **Iris Stantić Miljački** posjetili su 4. prosinca osnovnu i srednju školu s domom učenika *Petro Kuzmjak* u Ruskom Krsturu. Nakon prijema ravnateljice škole u Ruskom Krsturu **Natalije Budinski**, učenici su imali kviz u kojem su odmjerili znanja iz povijesti i

geografije. Nakon kviza svi skupa su obišli školu i učionicu budućnosti – Makers lab, kao i prostorije doma učenika i smjestili se u veliku blagovaonu. Tradicijska jela Rusina: piroške, kapušćanjiki, gorhelji... gostima iz Đurđina pokazala je **Ljubica Njaradi**. Jedan dio jela je bio unaprijed pripremljen, a neka jela su sami učenici pravili.

Gosti iz Đurđina obišli su turističke znamenitosti Ruskog Krstura: Zamak – nekadašnju školu u kojoj se nalaze prostorije Nacionalnog savjeta Rusina i Muzej sa zbirkom eksponata – stalnom postavkom koja prikazuje povijest i tradiciju Rusina na ovim prostorima.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Natječaj za dodjelu stipendija studentima

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavljuje Javni natječaj za dodjelu stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske – za akademsku godinu 2023./2024.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je za akademsku godinu 2023./2024. značajno povećao broj stipendija te će se studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske dodijeliti – 1500 stipendija za akademsku godinu 2023./2024., od čega 300 stipendija za studij u Republici Hrvatskoj (200 stipendija za pripadnike hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, 60 stipendija za pripadnike hrvatske nacionalne manjine i 40 stipendija za pripadnike hrvatskog iseljeništva), 1000 stipendija za studij u Bosni i Hercegovini, 30 stipendija za studij u Crnoj Gori, 5 stipendija za studij u Republici Kosovo, 15 stipendija za studij u Republici Sjevernoj Makedoniji i 150 stipendija za studij u Republici Srbiji. Stipendije se dodjeljuju studentima za jednu akademsku godinu jednokratno, odnosno za razdoblje od 10 mjeseci u mjesečnom iznosu od 150,00 EUR.

Pravo sudjelovanja na Javnom natječaju imaju studenti – pripadnici hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, koji su upisani u statusu redovitog studenta na javnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini,

ni, Crnoj Gori, Republici Kosovo, Republici Sjevernoj Makedoniji i Republici Srbiji.

Prijava na Javni natječaj obvezno se podnosi u elektroničkom (sva dokumentacija) i papirnatom obliku (Izjava prijavitelja o točnosti podataka, ovjerena potpisom studenta/ice, izvornik). Prije nego se e-prijavni obrazac konačno spremi i pošalje putem računalnog sustava (poveznica: <https://eprijave-hrvatiizvanrh.gov.hr/>), potrebno je preuzeti prilog Izjava prijavitelja o točnosti podataka koju je potrebno ispisati i vlastoručno potpisati, a svu ostalu traženu dokumentaciju potrebno je učitati u sustav. Vlastoručno potpisanu Izjavu prijavitelja o točnosti podataka potrebno je učitati u sustav, a izvornik iste preporučeno poštom dostaviti na adresu: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pantovčak 258, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska s naznakom: »Za Javni natječaj za dodjelu stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske – za akademsku godinu 2023./2024.«.

Rok za podnošenje prijave u elektroničkom i papirnatom obliku je od 20. prosinca 2023. do 19. siječnja 2024. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom ili prijave/dopune prijave koje ne budu podnesene u roku i na način propisan Javnim natječajem, neće se razmatrati. Dostavljena dokumentacija na Javni natječaj ne vraća se podnositelju prijave.

Za sve dodatne informacije vezane uz Javni natječaj kandidati mogu poslati pisani upit do isteka roka za podnošenje prijave na adresu e-pošte: stipendije@hrvatiizvanrh.hr ili nazvati na broj: +385 (0)1/6444-687, +385 (0)1/6444-651, svaki radni dan od 10 do 14 sati.

Poveznica na E-natječaj: <https://eprijave-hrvatiizvanrh.gov.hr/>

Obje ravnateljice su se složile da ovo neće ostati i jedini susret učenika i nastavnika, te će se suradnja nastaviti. Nakon povratka u Đurđin, delegacija učenika koja je bila u Ruskom Krsturu je svojim drugarima prenijela doživljeno iskustvo putem prezentacije, izrade ukrasa – magneta s motivima rusinske narodne nošnje, obilježivača za knjige i kuhara tradicijskih rusinskih jela.

H. R.

SIJEČANJ Januar

P 1 NOVA GODINA, MARIJA BOGORODICA
U 2 Bazilije, Grgur Nazijanski
S 3 Ime Isusovo Genoveva, Anastazija
Č 4 Dafroza, Angela F., Borislava
P 5 Telesfor, Emilijan, Miljenko
S 6 BOGOJAVLJENJE (Tri kralja)
N 7 KRŠTENJE GOSPODINOVO, Rajmund P., Rajko, Zoran
P 8 Gospa od brze pomoći, Severin, Teofil
U 9 Julijan, Miodrag, Živko, Alix, Jadran
S 10 Agaton, Dobroslov, Grgur X.
Č 11 Honorat, Neven, Higin
P 12 Ernest, Tatjana Rimska
S 13 Hilarije, Veronika, Radovan
N 14 2. N.K.G., Feliks, Srećko, Veco
P 15 Pavao pust., Mavro, Anastazija
U 16 Honorat, Marcel, Oton, Mislav
S 17 Antun op., Leona, Vojmil, Lavoslav
Č 18 Margareta Ug., Priska, Premila
P 19 Mario Kanut, Ljiljana, Marta
S 20 Fabijan, Sebastijan
N 21 3. N.K.G., Agneza, Janja, Neža, Ines
P 22 Vinko đakon, Anastazija, Irena R.
U 23 Emerencijana, Ema, Vjera, Milko
S 24 Franjo Saleški, Bogoslav
Č 25 OBRAĆENJE SV. PAVLA AP., Ananija
P 26 Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir
S 27 Anđela Merici, Pribislav, Živko
N 28 4. N.K.G., Toma Akvinski, Tomislav
P 29 Valerije, Konstancije, Zdeslav
U 30 Martina, Gordana, Darinka, Jacinta
S 31 Ivan Bosco, Saturnin, Marcela

VELJAČA Februar

Č 1 Sever, Brigita, Miroslav
P 2 Prikazanje Gospodinovo, Marin
S 3 Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, Dubravko
N 4 5. N.K.G., Veronika Jeruz., Andrija Cor-sini
P 5 Agata, Jagoda, Dobrila, Silvan, Goran
U 6 Pavao Miki i dr., Doroteja, Dorica
S 7 Pio IX., Držislav, Rastimir, Rikard
Č 8 Jeronim Emilijani, Jozefina B., Jerko
P 9 Skolastika, Apolonija, Sunčana
S 10 Alojzije Stepinac
N 11 6. N.K.G., Gospa Lurdska, Mirjana
P 12 Eulalija, Zvonka, Zvonimir, Damjan
U 13 Katarina Ricci, Božidarka, Kastor
S 14 Čista srijeda - Pepelnica, Valentin, Zdravko, Valentina
Č 15 Klaudije Col., Georgija, Agapa, Onezim
P 16 Julijana, Miljenko, Đula
S 17 7 utemelj. Reda slugu BDM, Donat
N 18 1. KORIZ. (Čista), Bernardica, Šimun, Gizela
P 19 Bonifacije, Konrad, Blago, Ratko
U 20 Leon, Lav, Lea
S 21 Petar Damiani, Eleonora, Damir (kvatre)
Č 22 Katedra sv. Petra, Tvrtko, Izabela
P 23 Polikarp, Grozdan, Romana (kvatre)
S 24 Matija ap., Montan, Goran (kvatre)
N 25 2. KORIZ. (Pačista), Viktorin, Valpurga, Hrvoje, Darko
P 26 Aleksandar, Sandra, Branimir
U 27 Gabriel od Ž. Gospe, Grgur iz Nareka
S 28 Roman, Teofil, Radovan, Bogoljub
Č 29 Osvald, Hilarije (Prijestupni dan)

OŽUJAK Mart

P 1 Albin, Hadrijan, Jadranka
S 2 Janja Pr., Lucije, Iskra, Čedomil
N 3 3. KORIZ. (Bezimena), Marin, Kunigun-da, Kamillo
P 4 Kazimir, Eugen, Natko, Miro
U 5 Euzebij, Teofil, Vedran, Lucije
S 6 Marcijan, Viktor, Zvezdana
Č 7 Perpetua i Felicita, Tereza
P 8 Ivan od Boga, Ivša, Boško
S 9 Franciska Rimska, Franjka, Franika
N 10 4. KORIZ. (Sredoposna), Emil, Makari-je, Krunoslav
P 11 Eutimije, Kondid, Firmin, Tvrtko
U 12 Maksimilijan, Teofan, Bernard, Bu-dislav
S 13 Kristina, Rozalija, Modesta, Ratka
Č 14 Matilda, Miljana, Borislava
P 15 Klement, Veljko, Vjekoslava
S 16 Agapit, Smiljan, Hrvoje
N 17 5. KORIZ. (Gluha), Patrik, Domagoj, Patricija, Gertruda
P 18 Ćiril Jeruzalemski Cvjetan, Ćiro
U 19 JOSIP ZARUČNIK BDM, Joso, Josipa
S 20 Niceta, Dionizije, Vladislav, Klaudija
Č 21 Serapion, Vesna, Kristijan
P 22 Oktavijan, Jaroslav, Lea
S 23 Turibije, Oton, Pelagije, Dražen
N 24 CVJETNICA - Nedjelja muke Gospodnje
P 25 Dižma, Kvirin, Prokopije
U 26 Emanuel, Sabina, Montan i Maksima
S 27 Lidija, Rupert, Lada
Č 28 Veliki Četvrtak, Priska, Sonja, Nada
P 29 Veliki petak, Bertold, Jona, Eustazije
S 30 Velika subota, Kvirin, Viktor, Vlatko
N 31 USKRS (VAZAM), Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo

TRAVANJ April

P 1 Uskrsni ponedjeljak, Hugo, Teodora
U 2 Franjo Paulski, Dragoljub
S 3 Rikard, Cvijeta, Radojko, Ratko
Č 4 Izidor, Žiga, Strahimir
P 5 Vinko Fererski, Berislav, Mira
S 6 Vilim, Celzo, Rajko, Petar
N 7 2. USKRSNA (Bijela), Ivan de la Salle, Herman, Gizela
P 8 NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO, Dio-nizije Korintski
U 9 Marija Kleofina, Demetrije, Zdenko
S 10 Ezekijel, Apolonija, Sunčica
Č 11 Stanislav, Stana, Radmila
P 12 Julije, Viktor, Davorka, Đula
S 13 Martin I., Ida, Hermenegildo
N 14 3. USKRSNA, Maksim, Tiberije, Valerijan
P 15 Damjan, Anastazija, Bosiljka
U 16 Josip Benedikt Labre, Bernardica
S 17 Rudolf, Robert, Inocent, Šimun
Č 18 Hermogen, Eusebije, Atanazija, Roman
P 19 Konrad, Ema, Rastislav, Marta, Leon
S 20 Marcijan, Teotim, Bogoljub
N 21 4. USKRSNA (Dobri pastir), Anzelmo, Goran, Fortunat
P 22 Soter i Kajo, Teodor
U 23 Adalbert, Bela, Egidije, Helena
S 24 Juraj, Đuro, Đurdica, Fidel
Č 25 Marko ev., Ervin, Maroje
P 26 Kleto i Marcelin, Zorko
S 27 Ozana Kotorska, Jakov Zdranin
N 28 5. USKRSNA, Petar Chanel, Euzebij
P 29 Katarina Sijenska, Kata
U 30 Pio V., Josip Benedikt Cottolengo

SVIBANJ Maj

S 1 Josip Radnik, Sigismund, Žiga, Jeremija
Č 2 Atanazije, Eugen, Boris
P 3 Filip i Jakov ap., Mladen
S 4 Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra
N 5 6. USKRSNA, Anđelko, Irena, Maksim, Silvana
P 6 Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko
U 7 Duje, Gizela, Boris, Ivan
S 8 BDM Posrednica milosti, Bratoljub
Č 9 Uzašašće (Spasovo), Pahomije, Her-ma, Mirna
P 10 Ivan Merz, Gospa Trsatska, Antonin
S 11 Mamerto, Franjo Hieronym
N 12 7. USKRSNA, Leopold Mandić, Bod-gan, Pankracije
P 13 BDM Fatimska, Servacije, Ema, Vjerko
U 14 Bonifacije, Viktor i Korona
S 15 Izidor, Sofija, Sonja, Jakov
Č 16 Ivan Nepomuk, Ubald, Nenad
P 17 Paskal, Paško, Bruno, Sara, Akvilin
S 18 Ivan I., Venancije, Feliks, Srećko
N 19 DUHOVI, Celestin, Teofil, Rajko, Ivan
P 20 Marija Majka Crkve, Bernardin S.
U 21 Kristofor Magallanes, Timotej, Dubravka
S 22 Helena, Jagoda, Rita, Eugen (kvatre)
Č 23 Deziderije, Željko, Željka
P 24 BDM Pomoćnica, Suzana (kvatre)
S 25 Beda Časni, Grgur VII., Urban (kvatre)
N 26 PRESVETO TROJSTVO, Filip Neri, Zdenko
P 27 Augustin Canterburyjski, Bruno, Julije
U 28 German, Vilim, Velimir, Ana Marija P.
S 29 Pavao VI., Ervin, Euzebij, Polion
Č 30 TIJELOVO (Brašančvo), Ivana Arška, Ferdinand
P 31 Krunoslava, Vladimir

LIPANJ Jun

S 1 Justin, Mladen, Slobodan, Cvjetko
N 2 9. N.K.G., Marcelin i Petar, Blandina, Eugen
P 3 Karlo Lwanga i drugovi, Dragutin
U 4 Kvirin Sisački, Predrag, Optat
S 5 Bonifacije, Valerije, Darinka
Č 6 Norbert, Neda, Paulina
P 7 PRESVETO SRCE ISUSOVO, Robert
S 8 Srce Marijino, Medard, Vilim, Žarko
N 9 10. N.K.G., Pelagija, Efreim, Ranko
P 10 Margareta, Greta, Biserka, Bogumil
U 11 Barnaba ap., Borna, Borko
S 12 Ivan Fakundo, Bosiljko, Ninko
Č 13 Antun Padovanski, Tonko, Antonija
P 14 Rikard, Rufin, Elizej
S 15 Vid, Jolanka, Ferdinand, Amos
N 16 11. N.K.G., Franjo Regis, Zlatko, Borko, Zlata
P 17 Emilija, Laura, Bratoljub, Inocent
U 18 Marko i Marcelijan, Ljubomir
S 19 Romuald, Rajka, Bogdan
Č 20 Naum Ohrid., Goran, Margareta
P 21 Alojzije Gonzaga, Vjekoslav, Slavko
S 22 Ivan Fisher, Toma M., Paulin Nol.
N 23 12. N.K.G., Sidonija, Josip Cafasso, Sida, Zdenka
P 24 ROĐENJE IVANA KRSTITELJA, Krsto
U 25 Vilim, Henrik, Adalbert, Eleonora
S 26 Ćiril Aleksandrijski, Ivan i Pavao
Č 27 Ladislav Ugarski, Ema, Toma
P 28 Irenej, Mirko, Smiljan
S 29 PETAR I PAVAO AP., Krešimir, Beata
N 30 13. N.K.G., Rimski prvomučenici, Er-nest Praški

SPRANJ Jul

P 1 Estera, Aron, Šimun, Predrag
 U 2 Pohod BDM, Oton, Matinijan, Višnja
 S 3 Toma ap., Tomo, Leon
 Č 4 Elizabeta Port., Elza, Jelica, Neven
 P 5 Ćiril i Metod, Antun M., Zakarija
 S 6 Marija Goretti, Bogomila
N 7 14. N.K.G., Vilibald, Klaudija, Vilko, Lovre
 P 8 Akvila i Priscila, Hadrijan, Eugen
 U 9 Marija Petković, Augustin Zhao Rong
 S 10 Amalija, Ljubica, Veronika, Vjerka
 Č 11 Benedikt opat, Benko, Dobroslav
 P 12 Mohor, Suzana C., Ivan Gualberto
 S 13 Majka Božja Bistrička, Henrik, Hinko
N 14 15. N.K.G., Kamilo, Katarina, Miroslav
 P 15 Bonaventura, Vladimir K., Dobriša
 U 16 Gospa Karmelska, Elvira, Karmela
 S 17 Andrija, Branko, Nadan, Marcela
 Č 18 Fridrik, Jadviga, Natko, Miroslav
 P 19 Aurelija, Zora, Zlatka, Makrina
 S 20 Ilija prorok, Iljko, Margareta
N 21 16. N.K.G., Lovro Brindiz, Danijel, Danica
 P 22 Marija Magdalena, Manda, Lenka
 U 23 Brigita Švedska, Apolinar, Ivan Kasijan
 S 24 Kristina, Mirjana, Kunigunda
 Č 25 Jakov st. ap., Kristofor, Krsto
 P 26 Joakim i Ana roditelji BDM, Anica
 S 27 Klement Ohridski i dr., Natalija
N 28 17. N.K.G., Viktor, Beato, Nevinko, Inocent
 P 29 Marta, Marija i Lazar, Rajner
 U 30 Petar Krizolog, Rufin, Anda
 S 31 Ignacije Loyol., Zdenka, Vatroslav

KOLOVOZ Avgust

Č 1 Alfons de Liguori, Vjera, Nada
 P 2 Porcijunkula, Gospa od anđela
 S 3 Augustin Kažotić, Lidija, Aspren
N 4 18. N.K.G., Ivan Marija Vianney, Dominika
 P 5 Gospa Snježna, Nives, Snježana
 U 6 Preobraženje Gospodinovo, Predrag
 S 7 Siksto II., Kajetan, Donat, Albert
 Č 8 Dominik, Nedjeljko, Dinko, Neda
 P 9 Edith Stein, Roman, Firmin, Tvrtko
 S 10 Lovro đakon, Lovorko, Erik, Laura
N 11 19. N.K.G., Klara, Jasna, Ljiljana, Suzana
 P 12 Anicet, Hilarija, Veselka, Ivana Fr. Ch.
 U 13 Poncijan i Hipolit, Ivan B., Kasijan
 S 14 Maksimilijan Kolbe, Euzebijs, Alfred
Č 15 UZNESENJE BDM (Velika Gospa), Marija, Veljka
 P 16 Rok, Roko, Teodor, Rudolf
 S 17 Hijacint, Liberat, Miron, Jacek
N 18 20. N.K.G., Jelena Križarica, Ivan Eudus
 P 19 Bernard opat, Tekla, Donat
 U 20 Stjepan kralj, Krunoslav
 S 21 Pio X., Hermogen, Anastazija, Donat
 Č 22 BDM Kraljica, Vladislava, Mavro
 P 23 Ruža Limska, Flavije, Zakej, Vuk
 S 24 Bartol ap., Miroslav Bulešić, Emilija
N 25 21. N.K.G., Ljudevit kralj, Josip Kalasan, Lajčo
 P 26 Melkizedek, Aleksandar, Branimir
 U 27 Monika, Honorat, Časlav
 S 28 Augustin, Tin, Gustav, Pelagije, Zlatko
 Č 29 Mučeništvo Ivana Krstitelja
 P 30 Feliks i Adaukt, Radoslava
 S 31 Josip iz Arimateje, Nikodem, Rajmund

RUJAN Septembar

N 1 22. N.K.G., Egidije, Branimir, Tamara
 P 2 Kalista, Maksima, Divna, Veljka
 U 3 Grgur Veliki, Gordana
 S 4 Ruža Vitepska, Rozalija, Dunja, Ida
 Č 5 Majka Terezija, Lovro Just., Borko
 P 6 Zaharija, Boris, Davor
 S 7 Marko Križevčanin, Blaženko
N 8 23. N.K.G., Rođenje BDM (Mala Gospa), Maja
 P 9 Petar Claver, Strahimir
 U 10 Nikola Tolentinski, Tara, Pulherija
 S 11 Hijacint, Cvjetko, Miljenko
 Č 12 Ime Marijino, Gvido, Dubravko
 P 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
 S 14 Uzvišenje Svetog Križa, Višeslav
N 15 24. N.K.G., Gospa Žalosna, Melita, Dolores
 P 16 ufemija, Kornelije i Ciprijan
 U 17 Robert Belarmin, Rane sv. Franje
 S 18 Josip Kupertinski, Sonja, Irena (kvatre)
 Č 19 Januarije, Suzana, Emilija
 P 20 Andrija Kim, Pavao Chong (kvatre)
 S 21 Matej ap. i ev., Matko, Mato (kvatre)
N 22 5. N.K.G., Toma Vilanovski, Mauricije, Žarko
 P 23 Pio iz Pietrelcine, Lino, Tekla, Konstancij
 U 24 Gospa od Otkupljenja, Mirko
 S 25 Firmin, Zlata, Kleofa, Rikarda
 Č 26 Kuzma i Damjan, Justina
 P 27 Vinko Paulski, Gaj, Berislav
 S 28 Vjenceslav, Većeslav, Veco
N 29 26. N.K.G., Mihael, Gabriel i Rafael, arkandeli
 P 30 Jeronim, Jerko, Jere, Honorije

LISTOPAD Oktobar

U 1 Terezija od Djeteta Isusa
 S 2 Anđeli Čuvari, Anđelko, Anđelka
 Č 3 Kandid, Maksimilijan, Gerhard
 P 4 Franjo Asiški, Franka, Kajo
 S 5 Faustina K., Mauro, Placid, Miodrag
N 6 27. N.K.G., Bruno, Fides, Verica, Vjera
 P 7 BDM od Krunice (Ružarija), Rosario
 U 8 Demetrije i dr., Zvonimir, Šime
 S 9 Dionizije Areop., Ivan Leonardi, Denis
 Č 10 Franjo Borgia, Daniel, Danko
 P 11 Ivan XXIII., Emilijan, Prob, Milan
 S 12 Serafin, Maksimilijan, Makso
N 13 28. N.K.G., Kalist I., Eduard, Magdalena
 P 14 Posveta subotičke katedrale
 U 15 Terezija Avilska, Zlata, Rezika
 S 16 Hedviga, Marija Margareta Alacoque
 Č 17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav
 P 18 Luka ev., Lukša, Svjetlovid
 S 19 Pavao od Križa, Ivan Br. i Izak Jogues
N 20 29. N.K.G., Vendelin, Irena, Miroslava
 P 21 Karlo IV., Uršula, Zvezdan, Hilarija
 U 22 Ivan Pavao II., Marija Saloma, Dražen
 S 23 Ivan Kapistran, Borislav, Severin
 Č 24 Antun M. Claret, Jaroslav
 P 25 Krizant i Darija, Katarina Kotromanić
 S 26 Demetrije, Dmitar, Zvonko
N 27 30. N.K.G., Sabina Avilska, Gordana
 P 28 Šimun i Juda Tadej ap., Siniša
 U 29 Narcis, Donat, Darko, Ida
 S 30 Marcel, Marojko, Ferdinand, German
 Č 31 Alfons Rodriguez, Volfgang, Vuk

STUDENI Novembar

P 1 SVI SVETI, Svetislav, Sveto
 S 2 Dušni dan, Dušica, Duško
N 3 31. N.K.G., Martin P., Hubert, Silvija
 P 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
 U 5 Emerik, Mirko, Elizabeta, Srijemski muč.
 S 6 Leonard, Sever, Vedran
 Č 7 Engelbert, Anđelko
 P 8 Gracija Kotorski, Bogdan
 S 9 Posveta lateranske bazilike, Vitomir
N 10 32. N.K.G., Leon Veliki, Ivan Skot, Lav, Lavoslav
 P 11 Martin biskup, Davorin
 U 12 Jozafat, Astrik, Emilijan, Milan
 S 13 Stanislav Kostka, Stanko, Didak
 Č 14 Nikola Tavelić, Ivan Trogirski, Zdenko
 P 15 Albert Veliki, Leopold, Berto, Albe
 S 16 Margareta Škotska, Gertruda, Otmar
N 17 33. N.K.G., Salomeja Krakovska, Gertruda, Igor
 P 18 Posveta bazilika sv. Petra i Pavla
 U 19 Elizabeta Ug., Krispin, Severin
 S 20 Feliks Valois, Srećko, Edmund, Veco
 Č 21 Prikazanje BDM, Gospa od zdravlja
 P 22 Cecilija, Cilika, Slavujka
 S 23 Klement, Milivoj, Blagoje
N 24 SUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA
 P 25 Katarina Aleksandrijska, Kata, Erazmo
 U 26 Konrad, Leonard, Dubravko
 S 27 Maksim, Severin, Virgillije
 Č 28 Sostan, Jakov Markijski, Držislav
 P 29 Iluminata, Svjetlana, Vlasta
 S 30 Andrija ap., Andrijana, Andrea

PROSINAC Decembar

N 1 1. N. DOŠAŠĆA (godina C), Elegije, Natalija, Božena
 P 2 Bibijana, Živka, Blanka, Lara
 U 3 Franjo Ksaverski, Klaudije
 S 4 Barbara, Ivan Damašč., Kristijan
 Č 5 Saba, Krispina, Dalmatin, Slavka
 P 6 Nikola biskup, Nikša, Vladimir
 S 7 Ambrozije, Dobroslava, Agaton
N 8 2. N. DOŠAŠĆA, BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM
 P 9 Valerija, Petar F., Zdravka, Abel
 U 10 Gospa Loretska, Judita, Julija
 S 11 Damaz, Damir, Sabin (kvatre)
 Č 12 Spiridon, Špiro, Konrad
 P 13 Lucija, Jasna, Svjetlana (kvatre)
 S 14 Ivan od Križa, Špiro (kvatre)
N 15 3. N. DOŠAŠĆA - Materice, Drinske mučenice
 P 16 Adela, Etela, Zorka
 U 17 Lazar, Florijan, Zrinka
 S 18 Gracijan, Bosiljko, Dražen
 Č 19 Urban, Tea, Božica, Vladimir
 P 20 Amon, Eugen i Makarije
 S 21 Petar Kanizije, Snježana
N 22 4. N. DOŠAŠĆA - Oci, Honorat, Časlav, Zenon
 P 23 Ivan Kentijski, Viktorija, Vita
 U 24 Bađnjak, Adam i Eva, Irma
S 25 BOŽIĆ, Anastazija, Božidar
 Č 26 Stjepan prvomučenik, Krunoslav
 P 27 Ivan ap. i ev., Janko, Fabiola
 S 28 Nevina dječica, Mladen, Nevenka
N 29 SVETA OBITELJ, Toma B., Davor, David
 P 30 Trpimir, Sabin, Liberije
 U 31 Silvestar I., Silvija, Donata

Izložba Andrije Kujundžića u Bečeju, rascjep u Bunjevačko-šokačkoj stranci

16. prosinca 1994. – *Subotičke novine* pišu da su Likovna sekcija KUD-a *Bunjevačko kolo* i slamarke HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta organizirali prodajnu izložbu čestitki, akvarela i minijatura povodom božićnih blagdana u prostorijama *Bunjevačkog kola* (4. – 18. prosinca).

17. prosinca 1919. – *Narod* donosi autorski članak urednika **Laze Stipića**, koji objašnjava svoj novinarski angažman tijekom Prvog svjetskog rata: »Petra Gencela, sa kime sam mnogo puta razgovarao o slavenskoj stvari, a onda, kada je najgore stajala, isto tako vjero-

vao u pobjedu kao dotleg i otdada uvijek. Godine 1916. sam ga kao urednik lista *Bácskai Napló* u odbranu uzeo, kada su ga Madjari proganjali i službe htjeli riješiti, a zatim sam za najkraće vreme morao napustiti redakciju, pošto ondašnji vlasnici nisu trpjeli Slavene. Mislimo, da se onda nije usudio baš svaki na ovakav korak, jer je velikom opasnošću prijetio. Smijem se pozivati na sadašnjega direktora muzičke

škole gosp. **Cvetka Manojlovića**, koji sa mnogo ostalih, a naročito sa onima, koje su mnogo bolje mrzili Madjari, nego druge nekoje, koji se sada u prsa lupaju, isto može dokazati, kakvo sam stanovište imao. Prosta laž je, da sam sarađivao u list *Hetfői Ujság*. Bio sam urednik *Szabadkai Ujság*-a, kada je bio u vlasništvu naših ljudi, tako, da je potpuno služio našim interesima, što se isto baš nije svidjalo Madjarima. A pored ovoga sam onda isticao, da sam Slaven, kada su se nekoja gospoda povukli, kao šarov, kada vidi batinu. Sve što sam radio, išlo je u prilog i korist slavenske stvari, kao i sada«.

18. prosinca 1918. – *Neven* piše da je veliki župan i gradonačelnik Subotice **Stipan Matijević** imenovao nove župane **Peru Evetovića** i **Antuna Probojčevića**. Pere Evetović je dobio načvinsku (žedničku) župu, a Antun Probojčević ludašku.

19. prosinca 1931. – *Jugoslavenski dnevnik* piše da je **Andra (Andrija) Kujundžić**, profesor crtanja i slikar iz Subotice otvorio 13. prosinca u Starom Bečeju izložbu umjetničkih slika. Izložba je trajala tjedan dana.

20. prosinca 1922. – *Hrvatska misao* piše o političkoj situaciji u Subotici. Kako navode, zaslužni Bunjevci izbacuju se iz službe: **Franjo Sudarević**, gradonačelnik i veliki župan grada, **Koloman Delić**, kancelist gradske općine, **Ivan Vojnić-Tunić**, ravnatelj gimnazije, **Time Vojnić Tunić**, gospodarski senator, **Bene Vujković**, nadzornik gradskog gazdovanja, **Frano Slavić**, profesor u trgovačkoj školi, **Matija Išpanović**, školski nadzornik, **Stjepan Tikvicki**, šef vojnog odjeljenja, **Andrija Mazić**, redarski kapetan i **Joso Prčić**, podgradonačelnik.

21. prosinca 1923. – *Zemljodilac* piše da je u Bunjevačko-šokačkoj stranci nastupio rascjep. Bore se dvije struje, pristaše **Antuna Korošeca** i **Stjepana Radića**. Na čelu koroševaca stoji **Miško Prčić** i stariji elementi, a na čelu radićevaca stoje mlađi elementi **Joso Prčić**, **Mihovil Ivković** i drugi. Osim toga, i u *Pučkoj kasini* se vodi otvorena borba između ove dvije struje.

22. prosinca 1924. – *Bunjevačke novine* pišu da je na inicijativu **Josipa Šokčića** osnovano u Subotici slavensko Kulturno društvo, koje ima za cilj »da u ovom severnom kraju oživi naš kulturni život i da probudi onu pospanu slovensku kulturu«.

Kulturno društvo priređuje 27. prosinca, poslije Božića, kazališni komad **Branislava Nušića** *Sumnjivo lice*. Igraju: **Zlatica Suvačareva**, **Ksenija Lončareva**, **Dušan Medaković**, **Antun Stipić**, **Blagoje Zaklan**, **Joco Đurđević**, **Ljubomir Bojin** i drugi.

Tiha noć u Đurđinu

ĐURĐIN – HKPD *Đurđin* priređuje božićni program pod nazivom *Tiha noć u Đurđinu* večeras (petak, 22. prosinca) u župnoj pastoralnoj dvorani *Otac Gerard Tomo Stantić* u Đurđinu, s počekom u 18 sati. U programu sudjeluju djeca i mladi s pjesmama i igrokazom, moći će se pogledati izložba božićnjaka, a nakon programa bit će upriličeno druženje uz kuhano vino, čaj i medenjake.

Veliko prelo u Subotici

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* organizira pokladnu manifestaciju *Veliko prelo* 2024. koja će biti održana 27. siječnja 2024. u fiskulturnoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici. Početak programa je u 20 sati. Ti-

jeom programa bit će pročitana najljepša »preljska pisma«, a birat će se i najljepša prelja s pratiljama.

Cijena ulaznice je 3.300 dinara. U cijenu je uključena večera i piće.

Svaka ulaznica sudjeluje u izvlačenju bogate tombole (glavna nagrada je ljetovanje za dvije osobe), a goste će zabavljati *Tamburaši za dušu* (Hrvatska) i subotički ansambl *Ruže*.

Sve informacije u svezi kupovine karata mogu se dobiti od 3. siječnja 2024. u uredu HKC-a *Bunjevačko kolo* (Preradovićeva 4) Subotica ili na telefon: 064/659-06-35, radnim danima od 8 do 14 sati.

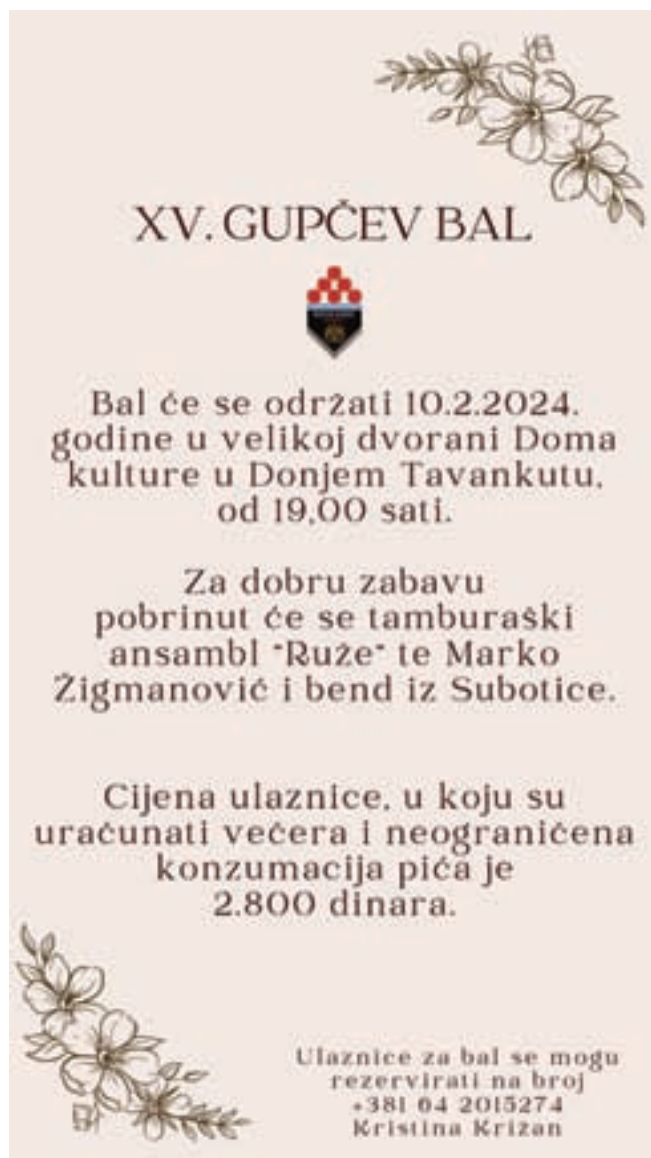
Natječaji za najljepšu prelju i preljsku pismu

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* organizira pokladnu manifestaciju *Veliko prelo* koja će biti održana 27. siječnja 2024. Tradicionalno, u povodu manifestacije raspisana su i dva natječaja: za izbor najljepše prelje i za najbolju preljsku pismu *Velikog prela* 2024. godine.

Prijavu za natječaj za najljepšu prelju moguće je predati putem e-mail adrese hkc.bunjevackokolosubotica@yahoo.com

, s naznakom za »Veliko prelo 2024. – natječaj za Prelju« ili putem Facebook stranice HKC-a *Bunjevačko kolo* (u Inbox). Uz prijavu je potrebno dostaviti: ime i prezime, mjesto stanovanja, godinu rođenja i kontakt telefon. Prelja za izbor na *Velikom prelu* mora biti odjevena u bunjevačku narodnu nošnju; za sve zainteresirane HKC može pomoći oko izbora nošnje. Natječaj je otvoren do 22. siječnja 2024. godine.

Glede natječaja za »preljske pisme«, pjesme je potrebno dostaviti na e-mail adresu: hkc.bunjevackokolosubotica@yahoo.com ili poštom na adresu HKC *Bunjevačko kolo*, Preradovićeva br. 4, 24000 Subotica, s naznakom za »Veliko prelo 2024. – natječaj za Preljsku pismu«. Uz prijavu je potrebno napisati tko je autor pjesme i kontakt telefon, adresu i e-mail. Pjesma treba biti napisana na hrvatskom jeziku ili bunjevačkoj ikavici s temom koja je prigodna uz prelo, zimu, blagdane, bunjevačke običaje i tomu slično. Povjerenstvo za izbor preljske pisme informaciju o tome tko su autori pjesama dobivaju tek nakon izbora pobjednika. Natječaj je otvoren do 19. siječnja 2023. godine.

Božićni vašar u Tavankutu

Delicije, rukotvorine i običaji

U sklopu programa *Advent u Tavankutu* u subotu je na Etno salašu *Balažević* organiziran božićni vašar povodom treće nedjelje adventa. Posjetitelji su mogli vidjeti i različite rukotvorine – od notesa s lavandom do božićnih ukrasa. No, reklo bi se kako su najveću pozornost privukli štandovi sa slatkim delicijama i pićem – *fan-kima* (krafnama), kuhanim vinom, zamedljanom rakijom i čajem.

»U ovo božićno vrime Tavankučani više vole zamedljanu rakiju od one obične«, rekao je jedan od izlagača i dodao: »Ali Tavankučani općenito vole rakiju, ne prave neku naročitu razliku, sve je stvar ukusa, ali kajsija je dosta popularan izbor«.

Što se pak vina tiče, prema vinaru **Marinku Skenderoviću** iz Mirgeša dvojba ne postoji: »Bilo vino mnogo bolje prolazi. Ubedljivo. *Kevedinka* najviše, onda *liza* i *sila*, to se najviše pije. Šta je najbitnije kod kivanog vina? Pa, najbitnije je da se kuva samo dobro vino.«

Pokušali smo otkriti i koja je tajna dobrog *fanka*, no čini se kako ona ne postoji – najbitnije je da *fanak* bude sladak, bio je najčešći odgovor. Među *fankima* pobjedu su odnijeli oni s domaćim pekmezom od kajsije ili šljive, barem ako pitate starije posjetitelje, no među onim mlađima odgovor je jednoglasan – najbolji su oni s *nutelom*.

Za glazbu se postarao ansambl *Amanet*, a imali smo prigodu vidjeti i »žive jaslice«, kao i obnovljen običaj »betlemara«, te paljenje treće adventske svijeće. I ovom su prigodom prikupljana sredstva za potrebite obitelji u selu.

Glavni organizator ovog događaja bilo je mjesno HKPD *Matija Gubec*.

I. B.

Zajednički projekt

Zidni i stolni kalendar hrvatskih institucija za 2024. godinu

Hrvatski domovi tema su zidnog i stolnog kalendara za 2024. godinu u čijoj izradi i objavi zajednički sudjeluju hrvatske profesionalne institucije: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU *Hrvatska riječ* i Hrvatsko nacionalno vijeće.

Nazivi *Hrvatski dom* i *Matica* imaju dugo povijesno utemeljenje i pojavljuju se u nazivima društvenih i kulturnih organizacija, ustanova i institucija, te prostora za društveni, politički, kulturni i prosvjetni rad lokalnih hrvatskih zajednica u Bačkoj i Srijemu, u mjestima u kojima pretežito ili u većem broju žive Hrvati. Kalendar za 2024. godinu slikovno i informativno oživljava ovu priču, predstavljajući domove, matice i kuće koji su bili ili jesu mjesta okupljanja Hrvata u Republici Srbiji.

Tako na kalendaru od početka do kraja godine saznajemo kratke zanimljivosti o povijesti lokalnih hrvatskih domova, ali i o novim prostorima koja su mjesta okupljanja članova hrvatskih udruga. Na kalendaru su po mjesecima zastupljeni: Hrvatski dom u Rumi (siječanj), Hrvatski dom u Somboru (veljača), Šokačka kuća u Bregu (ožujak), Subotička matica (travanj), Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici (svibanj), Hrvatski dom u Đurđinu (lipanj), Šokačka kuća u Vajskoj (srpanj), Hrvatski seljački prosvitni dom u Tavankutu (kolovoz), Hrvatski dom u Novom Slankamenu (rujan), Spomen-dom bana *Josipa Jelačića* (listopad), Šokačka kuća u Sonti (studeni) i Hrvatski dom – Matica u Subotici (prosinac).

U izradi ovoga kalendara sudjelovali su ravnateljica ZKVH-a **Katarina Čeliković**, povjesničar **Vladimir Nimčević** te dizajner **Darko Vuković**.

Uz katolički kalendar, označeni su svi blagdani i praznici koji se slave i obilježavaju u Srbiji i Hrvatskoj, kao i praznici hrvatske zajednice u Srbiji.

Kalendar će biti podijeljen svim hrvatskim udrugama kulture za dalju distribuciju na područjima na kojima se nalaze, a pojedinci ga u Subotici mogu dobiti u uredu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Laze Mamužića 22), HNV-u i NIU *Hrvatska riječ* (Preradovićeve 11) te u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini (Beogradska cesta 31).

Nova knjiga Dražena Prčića – *Subotica : priča o fotografiji III.*

Ljudi i događaji iz bliže povijesti

Subotički pisac i novinar **Dražen Prčić** pokrenuo je 2009. u tjedniku *Hrvatska riječ* rubriku *Priča o fotografiji* koja postoji i danas. Iz ove rubrike u međuvremenu »rodilo« se nekoliko knjiga među kojima i Prčićeva trilogija *Subotica : priča o fotografiji*. Sveukupno, u tri naslova, Prčić nam je na svojstven način približio »parčiće« gradske povijesti u posljednjih stoljeće i pol.

Treći i posljednji dio, koji je nedavno objavljen, kroz šezdesetak fotografija, odnosno pratećih tekstova, tematizira bližu povijest, točnije drugu polovicu 20. stoljeća. Kuriozitet najnovije knjige je što je ovo razdoblje kojega je Prčić (rođen 1967.) dobrim dijelom bio suvremenik; doba je to njegova djetinjstva, odrastanja (famosne 80-e), sazrijevanja. Samim time i priče su obrađivane s više »insajderskih« uvida, ali i emocija.

Druga polovica 20. stoljeća

Prčić kaže kako ovim knjigama nastoji od zaborava sačuvati ljude, »mjest«, ali i način života te lokalne fenomene. Ujedno, kako praunuk glavnog gradskog arhivara **Martina Horvackog**, na ovaj način nastavlja svojevrsnu obiteljsku tradiciju.

»Knjiga ima i jedan osobni pečat s dozom sjete jer nekih mjesta i ljudi više nema. Pišem i o stilu života toga vremena te nastojim iskazati poštovanje ljudima koji su u različitim sferama pridonijeli tome da se slava Subotici proširi po svijetu«, kaže Prčić.

U novoj knjizi našle su se priče o Muškom štrandu, autobusnoj liniji 6 koja je spajala Palić s gradom, o slastičarni *Triglav* na Malom korzu, čuvenom sladoledu koji se točio iz aparata u Strossmayerovoj ulici, Gradskom klizalištu, bazenima, kinu *Jadran*, restoranima *Bela lađa* i *Elza*, robnoj kući *Standard*,

kioscima, tvornici bicikala *Partizan*, rock bendu *Komete*, disco večerima u *Bunjevačkom kolu* i palićkoj *Amfori*, posjetu tavankutske udruge *Matija Gubec* čuvenom venecijanskom bienalu... Obrađeni su i pojedini »lifestyle« momenti: bilijar, fitnes, pizzerije... Kada je riječ o poznatim ličnostima, Prčić piše o književniku **Danilu Kišu**, filozofu **Radomiru Konstantinoviću**, glumici **Gizi Vuković**, slikarima **Ivanu Balaževiću** i **Istvanu Szajkóu**, glazbenicima i kompozitorima **Gáboru Lengyelu** i **Srđanu Čoliću** (*Moby Dick*), modnoj dizajnerici **Mariji Šabić**, profesoru povijesti **Rudolfu Kolaru**... Ni ovoga puta nisu zaobiđeni sportski velikani, te možete čitati priče o asovima kao što su **Josip Zemko**, **Vilim Harangozó**, **Momir Petković**, **Davor Štefanek**, **Ivan** i **Matej Sabanov**, a spominju se i istaknuti tenisači i tenisačice TK-a *Spartak*, ispričana je priča o nastanku FK-a *Spartak* i sl.

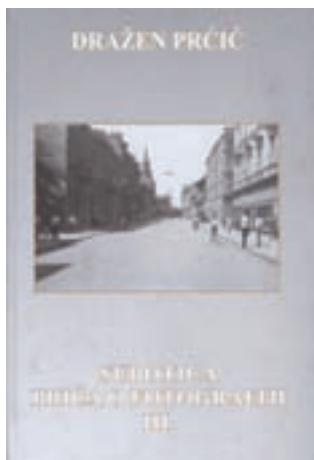
Sentimentalna povijest

Vrlo posjećena promocija nove Prčićeve knjige održana je 12. prosinca u subotičkom Gradskom muzeju, a uz autora o knjizi su govorili i ravnatelj Povijesnog arhiva Subotica **Stevan Mačković** i arhivist **Dejan Mrkić**.

»Držen nastavlja svoj serijal na koji publika, kao što vidimo, dobro odgovara. Knjiga je laka za čitanje, može se čitati od početka, sredine ili s kraja, a svatko može naći nešto zanimljivo«, kaže Stevan Mačković.

»Ovo je jedna sentimentalna povijest koja dotiče neka mjesta i ljude. Neki su još tu, neki su preminuli. Trilogija je dragocjena i kao svojevrsni leksikon važnih subotičkih pojmova. Naravno, ne bi sve stalo ni u tisuću priča, ali je na ovaj način bar dio toga sačuvano«, kaže Dejan Mrkić.

D. B. P.

33. TRADICIONALNI BOŽIĆNI KONCERT U SUBOTICI

Velika vijećnica Gradske kuće, petak, 22. 12. 2023. u 19 sati

sudjeluju:

KATEDRALNI ZBOR ALBE VIDAKOVIĆ
DJEČJI ZBOR «ZLATNI KLASOVI»

SUBOTIČKI TAMBURAŠKI ORKESTAR
STO CHOIR SINGERS

solisti:

*Aleksandra Ušumović
Emina Tikvicki
Jakov Vukov
Antonija Dulić
Marija Kovač
Bojan Bukvić*

dirigenti:

*Miroslav Stantić
Marijana Marki*

ULAZ SLOBODAN

Fra Ivan Miklenić o jaslicama sv. Franje

Prve jasllice postavljene prije 800 godina

U franjevačkoj crkvi u Subotici nalaze se najveće jasllice u Vojvodini pa tako i Srbiji. Izradio ih je 50-ih godina prošloga stoljeća fra **Ivan Krznar**.

Svjedoči fra Miklenić kako je sv. Franju zanimalo jedino da na dramatski način ostvari svoje unutarnje viđenje, tj. najveće siromaštvo i krajnje poniženje Sina Božjega koji se rodio u Betlehemu te da ujedno pokaže i vezu između dolaska Isusa u betlehemske jasllice i sakramentalnog dolaska na euharistijski oltar

Ove godine obilježava se 800 godina od kako je sv. Franjo u špilji Greccio u Italiji uprizorio prve žive jasllice. Ova obljetnica obilježava se diljem svijeta pa su tako i na trgu sv. Petra u Vatikanu jasllice nalik na one prve, iz 1223. O jaslicama sv. Franje i važnosti jasllica danas u proslavi Božića razgovarali smo s gvardijanom franjevačkog samostana u Subotici fra **Ivanom Miklenićem**.

Bog se rodio u siromaštvu

»Prije te 1223., kada je postavio prve jasllice, sv. Franjo je bio u posjetu Svetoj Zemlji. Iako se pretpostavlja kako u tom putovanju on nije uspio doći do Betlehema zbog rata, kad se vratio u domovinu želio je približiti Isusov život Talijanima. Još više je želio produbiti vjeru u Krista i Njegovu prisutnost u životima ljudi svojega doba. Zato je napravio svojevrstne jasllice, odnosno scenski prikaz jasllica«, priča fra Miklenić.

Prema riječima fratra koji se poziva na izvor povjesničara **Celana**, sv. Franjo je 15-ak dana pred Božić pozvao

svog prijatelja **Ivana Velitu**, gospodara Greccia te mu rekao: »Pripravi što ću ti reći. Želio bih obnoviti uspomenu na ono Dijete koje je rođeno u Betlehemu, i na njegove djetinje potrebe i neprilike to jest kako je bilo smješteno u jasllice i položeno na slamu u prisustvu vola i magarca da bi se to moglo tjelesnim očima gledati«. Nadalje priča fra Miklenić kako je kad je došla božićna noć sv. Franjo sa svojom braćom, narodom sa svijetlima i svjetiljkama, došao do špilje i sve našao pripremljeno, jaslje, sijeno, vola i magarca.

Priča fra Miklenić kako su te prve jasllice bile smještene u malo dublju špilju, među šumskim drvećem. Prema izvoru Celana, udubina špilje, osim jaslja i životinja, mogla je primiti tek mali broj ljudi, jedva nešto više od svećenika i poslužitelja (Franjo je vršio službu đakona). Misa je bila služena na jaslama.

Fra Miklenić govori kako povijesni izvori kažu da je sv. Franjo najprije dobio papino dopuštenje za uvođenje novotarija kako bi izbjegao optužbe mjesnog klera. Svjedoči fra Miklenić i kako je sv. Franjo zanimalo jedino da na dramatski način ostvari svoje unutarnje viđenje, tj. najveće siromaštvo

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Radujte se narodi

i krajnje poniženje Sina Božjega koji se rodio u Betlehemu te da ujedno pokaže i vezu između dolaska Isusa u betlehemske jaslvice i sakramentalnog dolaska na euharistijski oltar.

»On, koji je Bog oduvijek, postao je čovjek i želio je u siromaštvu bez ičega svoga približiti se onome najbjeđnijem čovjeku. To je i Božja veličina, ali u tome je i veličina sv. Franje koji je to prepoznao«, kaže fra Miklenić.

Za jaslvice više nema mjesta

Gvardijan Franjevačkog samostana u Subotici kaže kako su se jaslvice u suvremenom slavlju Božića izgubile, a da je bor zauzeo središnje mjesto.

»Mnogi više ni nemaju potrebu staviti jaslvice u svoj dom. Imaju krcat bor do stropa, hrpu darova, a za Boga mjesta nema. Trebamo biti praktični u vjeri, da živimo to što vjerujemo jer ako ne živimo, onda je to samo neka tradicija koja sve više i prestaje«, upozorava fra Miklenić.

Dodaje i kako su jaslvice prilika da roditelji prvi put navijeste vjeru djeci.

»Jaslvice su jako važne u obitelji za prijenos vjere djeci. To je ono prvo s čime se djeca susretnu i zato nam je Božić veoma blizak, jer nas vraća u djetinjstvo i jer nas približava Bogu koji je isto tako postao dijete. To je ta Božja ljubav, to samo imamo u kršćanstvu, da Bog postane čovjekom, jedan od nas«, poručuje fra Miklenić.

»Dogodi se da se prerano počinju osvjetljavati gradovi pa čak i kuće i onda sve svijetli, a na Božić pola žaruljica pokrepa i nema ništa. Srce nam ostane prazno, jer smo na sve pazili osim na ono najbitnije. Važno je zato dobro postaviti vrijednosti«, upozorava fra Miklenić i dodaje kako je najvažnije za Božić susresti se s Bogom, a to, kako navodi, znači obnoviti svoju vjeru.

»Zato nam Crkva daruje vrijeme došašća, zato slavimo zornice, ispovijedamo se, molimo za oprostjenje grijeha. Bog je postao čovjekom da bi nama donio oprostjenje grijeha i za nas je umro da bi za nas ispravio onu neposlušnost čovjekovu. Krist je novi Adam koji je poslušan volji Očevoj i daruje svoj život na križu za naše spasenje. Zato je jako važna duhovna dimenzija Božića, a ova vanjska nas treba samo potaknuti na to«, kaže gvardijan Miklenić.

Slavimo Božić, za većinu najradosniji i najtopliji blagdan. Iako je Uskrs najveća kršćanska svetkovina, ipak većina ljudi više voli slaviti Božića i više mu se veseli. A odakle dolazi tolika toplina ovoga blagdana, odakle ta radost koja obuzima narode i nikoga ne ostavlja ravnodušnim?

Rođenje u štali

Evangelist Ivan na početku svoga evanđelja piše: »U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život, i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze« (Iv 1, 1-5). Cijela istina o Sinu Božjem sabijena je u ovih nekoliko rečenica. On koji je Bog velik na nebesima, onaj koji stvara i uzdržava ovaj svijet, za kojega su ljudi samo njegova stvorenja smještena u taj stvoreni svijet, odlučuje poniziti sebe toliko i postati poput jednoga od svojih stvorenja. Kolike li silne ljubavi u tom činu. Umjesto da kao Bog kraljuje s nebasa, on se odlučuje na život kakav vode ljudi, odlučuje se toliko približiti čovjeku da i sam postaje čovjek. I opet, ne dolazi poput kralja u moći i slavi, dolazi na skroman i skrovit način, skromniji negoli ljudi dolaze na ovaj svijet. Dolazi kao i svaki čovjek, rođenjem, ali rađa se u štali.

S odmakom većim od dvije tisuće godina naš prikaz Kristova rođenja u štali postao je romantičan, što ni malo nije bio. Znamo kako je u štali, a Bog je odabrao tamo se roditi. Prve jaslvice napravio je sveti Franjo prije 800 godina. Htio je dočarati događaj Božića, pomoći sebi i drugima bolje shvatiti koja se radost za čovječanstvo dogodila božićne noći u jednoj maloj špilji izvan Betlehema. Jedno djetesce koje čvrsto spava na slami u jaslama, pravi je Bog koji je

sišao među ljude donijeti im svjetlo. Zato: »radujte se narodi, kad čujete glas, da se Isus porodi u blaženi čas«. Ljepota jaslvice i svjetlo koje ih obasjava tu su da nas sjećaju na skromnost koju je Bog odabrao kada je dolazio na ovaj svijet, te da je u tom skromnom, mračnom i vlažnom mjestu svjetlost koja je došla za sve narode, koju ne može nikakva tama pobijediti.

Boga u liku djeteta prvi dolaze posjetiti pastiri, pa tek onda kraljevi. Pastiri su simbol svih ljudi, svih staleža i profesija, grješnika, napuštenih i potlačenih, siromaha. Božja veličina nije mjerljiva ljudskom, zato ljudska mjerila veličine ne znače ništa pred Bogom. I kao što je skromne ribare i carinike odabrao da mu budu učenici i naviještaju radosnu vijest, tako je skromne betlehemske pastire odabrao da budu prvi svjedoci Božjeg si-laska na zemlju i prvi širitelji te vijesti.

Primiti Krista

Božić je početak našega spasenja, koje će biti dovršeno uskrsnućem. Međutim, već na samom početku svoga boravka među ljudima Bog doživljava odbacivanje. »K svojim dođe i njegovi ga ne primiše« (Iv 1,11). No, nemojmo se baviti ljudima od prije dvije tisuće godina, pozabavimo se samima sobom. Jesmo li mi primili Isusa u svoje srce u svoj dom, u svoju obitelj? Je li naša radost ovoga Božića samo trivijalna, potaknuta materijalnim sitnicama i bogatim blještavilom? Dopustimo Novorođenom smjestiti se u mračan kut našega srca, koji on može preobraziti, kao što je preobrazio štalicu svoga rođenja. Postanimo navjestitelji njegova dolaska, kao što su to bili pastiri. Tako ćemo biti oni koji su ga primili, a ne odbacili, jer velika se radost za čovječanstvo dogodila u svetoj božićnoj noći, Bog je došao među nas, započelo je spasenje. Ne zaboravimo to.

Obnovljen nekadašnji salaš u Bajmaku

Za Božić – »čista soba« pod slamom i s granom

Bajmačanin **Stipan Vuković**, poljoprivrednik, kupio je prije nekoliko godina napušten salaš u svom susjedstvu, prije svega zbog potrebe za većim dvorištem. No, kako je sama kuća bila u dobrom stanju i još uvijek nosila u sebi »duh starih vremena«, odlučio ju je obnoviti i iznutra i izvana, te ususret Božiću okititi granu u nekadašnjoj »čistoj sobi« i u nju unijeti slamu.

Uređivanje za svoju dušu

Ovaj nekadašnji salaš, druga kuća od Stipanove, nalazi se na glavnoj cesti (od Subotice prema Somboru), na adresi Subotički put (bivša Ulica Kalvarije) broj 13 (ispred današnje bajmačke kalvarije) i blizu 15 godina je bio napušten.

»Kad smo moja mama **Cecilija** (odnedavno pokojna) i ja 2017. kupili ovu kuću, nije se moglo uć u avliju, sve je bilo zaraslo i bilo je i ružinirani objekata. Kad smo sve raščistili, vidili smo da je kuća u skroz dobrom stanju, da unutra ništa ne

triba renovirat pa smo je ostavili prvobitno zbog odlaganja razni stvari, da nam bude ko neki magacin. No, vrmenom odlučio sam povratit joj nekadašnji 'sja' i vratit u nju 'duh prošlosti'. Prija tri-četri godine smo uvukli izolaciju da kuća ne bi propadala, stavili oluke, nike dilove 'okrpili' blatom. To je tako stajalo jedno vrime, jel se zbog posla nisam stigo s tim baviti, da bi prošle godine odlučio posvetit se njezinom sređivanju i dvi i po nedilje sam od ujutru do uveče radio i to sve sam. Želio sam da sve izgleda kako je kadgod bilo. Ostalo mi je još nekoliko sitnica da uradim, želim napraviti zidani šporelj, da sve bude onako izvorno«, priča nam Stipan Vuković.

Kaže kako za starinu prije nije bio posebno zainteresiran, već je to došlo s godinama i sada sve to radi isključivo za svoju dušu.

»Sitio sam se kako se kadgog živilo, u sebi imam tu sliku, slušam kako drugi o tom divane i sve to želim prinet u ovu kuću. Oko polak nameštaja koji je u njoj je tamo i bio, a ostalo sam vrmenom kupovo po buvljakima, pecama i od drugi ljudi kojima ti predmeti, komadi nameštaja nisu tribali i nisu bili od nike vridnosti.«

»Čista soba«, *kujna*, *ambetuš*...

U nekadašnjem salašu nalaze se »čista soba«, *kujna* te soba za svakodnevni boravak i spavanje.

»Doli u čistoj sobi je žuta zemlja podmazana s krečom, zidovi su od nabijanice, sve je okrečeno i rađeno je s valjkom. Sve sam sâm radio, vuko sam i plaše, što se i vidi jel nisam baš niki stručnjak za to. Krevete sam dobio, dolaf je bio naš, šubara je od mogeg tate, slike na zidu (uglavnom rodbina s tatine strane), kolivka je bila na tavanu. Moja mama je dugo imala njezin nameštaj koji je donela kad se udala i mi smo to tamo digod '90. sve bacili. Prvi sam bio pobornik tog da to ne triba, šta će nam to, i sad ne možem opisat kako mi žao. Nikako da nabavim dunju i srića pa litos u Tavankutu se poznanicima ženio sin pa me zvali da nosim što njim nije tribalo pa sam dono dunju i uzgljance. Stare prekrivače sam isto dobio. Tu mi je falilo propeće, pito sam našeg župnika je l ima da se kupi, on nema. Ja posli bio na nikom vašaru u Bačkoj Topoli, vidim propeće i kupim ga. Nisam ja ni gledao, platilo ga ne puno, došo kući i sutradan ga pokazivam mami, onako je masivno, gazdačko, kad vidim natrag ima posvetu i piše da je 1946. godine posvećeno digod u Nemačkoj«, kaže Stipan, ističući kako je, nakon što je prošle godine prvi put pred Božić uredio ovu sobu po nekadašnjim božićnim običajima, to učinio i ove.

»Namistio sam u nju slamu, dono sam je od jednog kravara iz Tavankuta. Važno je da bude skroz suva prija neg se unese u sobu. Na Svetog Stipana mi je imendan, pa sam prošle godine ugrijo sobu s kvarcnom peći i tu smo malo sidili i divanili. Okitio sam naravno i granu da sve bude ko što je kadgod bilo. Otkad znam za sebe pa sve do '80-i godina Božić smo kod kuće slavili tako da se u sridnju sobu unosila slama i uvek smo imali, pa i dan-danas imam, veliku granu, do plafona.«

U sredini je *kujna* u kojoj Stipan planira napraviti *ziđani šporelj*, a tu je i druga soba u kojoj se spavalo i u kojoj je banja peć.

»Na peć nisam moro metnit ni mrvicu blata, u tako je dobrom stanju. Natrag je komara i iz nje se loži, al još dosad

nisam probo jel ne boravim tamo. Tu je i krevet sa slamaricom što mi je tribalo vrimena da to napravim, jel sam i to tío da bude kako je kadgod bilo. Prošle jeseni nikako da nabavim dosta ljuskure, pa sam išo u niku njivu doljaču di sam jedva malo načupo klipova da nakupim dosta pa sam tokom zime to gulio da napunim slamaricu i montiram krevet. Mogla je to bit i slama, ali slama se sabije, a ljusku samo rastreseš«, pojašnjava on.

Koliko je stara ova kuća Stipan je pokušao saznati i u katastru i u arhivu subotičke Gradske kuće, ali nije uspio dobiti taj podatak.

»Našo sam broj koji je kadgod bio na kući, uz broj 13 na mađarskom piše Kalvária utca, onako lipo upresovano u tabli«, kaže on, dodajući kako ih je dosta zainteresirano da uđu u kuću i vide kako je opremljena.

»Napravio sam ispidr kuće jednu klupu, sidim tamo s komšijama nediljom poslipodne jel drugim danima doveče, divanimo pa tako naiđu ljude i žele vidit«, zaključuje nam svoju priču Bajmačanin Stipan Vuković.

I. Petrekanić Sič

Palić

Palići su svakako jedan od glasovitijih hrvatskih rodova u Bačkoj. Javljaju se u Somboru i Čonoplji. **Ilija Džinić**, rodom Čonopljanac, koji je prešao 1940-ih u Sombor, znao je više predstavnika ovog roda. Iz kruga njegovih poznanika su sigurno **Bela Palić** (katastarski činovnik) i **Roko Palić** (poštanski činovnik), koje on spominje u svojoj studiji *Bunjevačko-šokački Hrvati u Bačkoj* (1970.). Međutim, daleko značajniji su: **Marko Palić** st. (1814. – 1871., župnik u Plavni), **Marko Palić** (1916. – ?, župnik u Sonti) i **Emil Palić** (1890. – 1974., gospodarstveni stručnjak i mađarski slavist).

Neven od 15. IX. 1909. piše: »U povjestničkoj radnji sveučilišnog profesora dr. Ede Margalić Horváth-szerb történeti repertorium nalazi se jedan ugovor, koji je sklopljen izmegju ug. kralja Kolomana i poslanika hrvatskih god. 1102 ge. Tu su izaslanici dvanajst hrvatskih plemena sklopili ugovor. Megju ovim izaslanicima je bila zastupana i familija Palić. Iz toga se vidi da naši sadanji Bunjevac pojedine familije potiču iz hrvatske, kao štoje to i familija Palić«.

Josip Palić

Od Palića se istaknuo i **Josip Palić**, koji je bio jedan od članova-osnivača *Bunjevačkog kola* u Somboru. Međutim, on se vremenom politički razišao s **Antunom Bošnjakom**, predsjednikom *Bunjevačkog kola*. Također je bio član somborskih odbora Bunjevačko-šokačke stranke i Hrvatske seljačke stranke. Iz HSS-a je izbačen 1927., te je osnovao sa Subotičaninom **Tomom Matkovićem** Vojvođansku seljačku stranku.

Emil Palić

U nizu predstavnika Palića možda je općenito najpoznatiji **Emil Palić**. Sin je **Marijana** i **Katarine Dubovski**, koji su se vjenčali u Novom Sadu 14. V. 1877. Marijan je rođen u Čonoplji 29. I. 1853. Sin je **Josipa Palića** i **Katarine Beretić**, koji su se vjenčali u Somboru 10. VI. 1844. U Budimpešti je Emil studirao ekonomiju (Istočna aka-

demija) i pravo (Budimpeštansko sveučilište). Stekao je titulu doktora političkih znanosti. Do 1917./1918. predavao je hrvatski jezik i trgovačko dopisivanje u peštanskim trgovačkim školama i na Istočnoj akademiji. Taj je predmet uveden kao fakultativni upravo na njegovu inicijativu (1913.). U Kraljevinu SHS je prešao 1919. zbog komunističke revolucije. Živio je u Novom Sadu i Beogradu. Bio je tajnik i upravnik Saveza mlinova i Udruženja mlinске industrije. Surađivao je u stručnim listovima i *Politici*. U Peštu se vratio 1947. Početkom 1950-ih Emil se vraća u prosvjetu. Predavao je na Katedri srpskohrvatskog jezika pri Višoj pedagoškoj školi u Budimpešti. Od 1957. do 1967. je bio honorarni predavač na Filozofskom fakultetu Sveučilišta *Loránd Eötvös* u Budimpešti. Bio je rukovodilac večernjeg tečaja za srpskohrvatski jezik (pri Lektoratu za strane jezike). Odlukom ministra prosvjete 1967. postao je titularni profesor višeg školstva.

Suradnik Nevena

Emil Palić je čini se bio suradnik subotičkog *Nevena*. *Neven* od 15. XII. 1910. piše: »Veliko odlikovanje je dostigao naš vrli prijatelj i suradnik Emil Palić, jer ga je prošlih dana Savez Orijentalnih Akademikara u Budimpešti izabrao za potpridradnika. Mi mu srdačno čestitamo te se radujemo, što je Bunjevac zauzeo ovo odlično mesto, koji u prijateljskoj svezi za orijentalcima Srbima zajedno, marljivo radi na polju naše kulture«.

Ivan Palić

Ivan Palić (1842. – 1885.) je rođen u Čonoplji kao sin **Antuna Palića** i **Julijane Džinić**. Pored svojih redovitih dužnosti u Kalačkoj nadbiskupiji, imao je

dodatna zaduženja i u Bačkobodroškoj županiji i gradu Somboru. Bio je plovnik (župnik) u Monoštoru, nadbiskupijski školski posjetitelj (vizitator, nadzornik), član Municipijskog odbora Bačkobodroške županije i predsjednik somborskog Okružnog učiteljskog zbora. Bio je glavni urednik prvog somborskog hrvatskog lista *Bunjevac*. Pisao je i udžbenike i pjesme za djecu. Značajan je i po jednoj možda na prvi pogled nevažnoj pojedinosti. Naime, **Pajo Kujundžić** bio je u mladosti (1880-ih) kapelan u Monoštoru, gdje je Palić od 1877. do smrti (1885.) bio župnikom. Zacijelo je Palić u izvjesnom smislu utjecao na mladog kapelana Kujundžića, koji je u narednim desetljećima izrastao u borca za politička i jezička prava Bunjevac-Hrvata. Inače, Palić nije dijelio ni entuzijazam, ni idealizam Kujundžića. Bio je jedan od kritičara preporoditelja **Ivana Antunovića**.

Čestitamo Oce muškoj čeljadi!

**Krasilo vas poštovanje
i dostojanstvo!**

DEMOKRATSKI SAVEZ
HRVATA U VOJVODINI

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, temeljem članaka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS*, br.135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI
PROCJENE UTJECAJA PROJEKTA NA OKOLIŠ**

Nositelj projekta »SunCarlito Beta« d.o.o., Subotica, Strossmayerova br. 6, podnio je dana 18. 12. 2023. godine Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na okoliš projekta: Izgradnja solarne elektrane »SunCarlito Beta« 2200kW na zemlji, na katastarskim parcelama br. 36424/2 i 36423 K. O. Donji grad, Subotica (46.07248°, 19.69284°).

Zahtjev je evidentiran u pisarnici Gradske uprave Subotica pod brojem IV-08/I-501-232/2023.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz predmetnog zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na okoliš osobno, poštom ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Božićna priredba u OŠ *Matko Vuković* u Subotici

Radujte se narodi

Advent je vrijeme priprave za Božić. Za Božić se pripremamo na različite načine. Jedan od njih je i organiziranje prigodnih božićnih priredbi pa je ovih dana svakodnevno neki koncert, izložba, priredba. Tako su i mališani Osnovne škole *Matko Vuković* na radost sviju nas i ove godine, 18. prosinca, priredili božićnu priredbu u dvorani za tjelesni odgoj svoje škole. Dvorana je bila puna baš kao i naša srca koja iščekuju radosnu vijest: rođenje Isusa.

Sve prisutne pozdravio je i vlč. **Stjepan Beretić**, katedralni župnik, koji nas je podsjetio na značajni jubilej. Upravo se navršava 800 godina od kad je sv. Franjo Asiški napravio prve žive jaslice u Grecciu, malom mjestu 90 km udaljenom od Rima.

Na priredbi je bilo svečano, bogato i lijepo, baš kao i uvijek kada priredbu organizira učiteljica **Ana Čavrgov**. Priredila je ona već više od 20 ovakvih božićnih priredbi, no ova je bila posebna jer je posljednja prije njezina odlaska u mirovinu. Tijekom svojih 42 godine rada u školi Ana je sudjelovala u organizaciji i pripremi djece na stotine drugih manjih i većih priredbi i s jednakim zanosom je pristupala svakoj. Tako je bilo i ove godine. Vidjeli smo uprizorenu Svetu obitelj, tri Kralja i ostale sudionike ovog svetog događaja koji su nam lijepo ispričali priču o Isusovu rođenju. Pjevalo se i recitalo, ali naravno i sviralo uz zvuke tambure, članove HGU-a *Festival bunjevački pisama*, kojima je ravnala profesorica **Mira Temunović**.

E, kad bi bar Božić bio češće.

B. I.

Radionica izrade ukrasa u OŠ *Ivan Milutinović* u Subotici

Četvrtaši dočekali buduće prvašiće

U Osnovnoj školi *Ivan Milutinović* u Subotici su u tijeku pripreme za dolazak budućih prvašića. Mislite da je prerano? Nije prerano, a kažu bit će ih još. Tako su 19. prosinca u svojoj

školi otvorili vrata budućim prvašićima i njihovim roditeljima da se bolje upoznaju ne samo sa školom već i s drugarima te učiteljicama koje će ih sljedeće godine dočekati.

Sada već najstariji, učenici četvrtih razreda, dočekali su svoje nasljednike, buduće prvašiće na vratima i uveli ih učionice. Ozbiljno su shvatili ulogu domaćina te su im se posvetili u potpunosti. Obučavali su drugare u izradi božićno-novogodišnjih ukrasa. Ukrasi učenika završnog odjela na hrvatskom jeziku, 4. c, bili su malo neobični i drugačiji od drugih odjela. Željeli su povezati nastavu matematike te kroz igru razviti spretnost u matematičkim vještinama. Stoga su se s učiteljicom **Sanjom Dulić** dobro pripremili i budućim prvašićima predstavili Montessori krug kojim se uvježbava niz brojeva u množenju i brojanju. Pravilnim povezivanjem niza brojeva dobiju se zanimljivi likovi koji se mogu iskoristiti kao ukrasi za bor. Jako interesantno ali i poučno, baš kao što je i nastava na hrvatskom jeziku u ovoj školi.

B. I.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Prodaje se trobrazdni plug (14 cola) obrtač *regent* fiksno s predplužnjacima i 2 crtala i 2 kotača u radnom stanju (2.200 eura). Telefon: 064-228-11-00.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

Prodajem traktor zetor super 42, god. 1957 (oldtajmer) neispravan – povoljno. Info telefon: 064/300-76-14

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa više. Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25 Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m² Tel: 063/738-97-85

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 16., 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS*, br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJUV ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJU O PROCJENI UTJECAJA PROJEKTA NA OKOLIŠ

Nositelj projekta »ElevenEs« d.o.o., Subotica, Tolminska br. 35, podnio je dana 8. 12. 2023. godine Zahtjev za davanje suglasnosti na studiju o procjeni utjecaja na okoliš projekta: »MINI PILOT ISTRAŽNI CENTAR – Rekonstrukcija, nadogradnja, dogradnja i prenamjena postojećih objekata br. 12 i 14 u proizvodni objekt« na k. p. 36916 K. O. Donji grad (46.06812°, 19.69132°). Zahtjev je evidentiran u pisarnici Gradske uprave Subotica pod brojem IV-08/I-501-228/2023.

Javni uvid u predmetnu Studiju može se izvršiti u Gradskoj kući u Subotici, Trg slobode 1, u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj, I. kat, soba 130, svakog radnog dana od 10 do 12 sati, od 15. 12. 2023. godine do 22. 1. 2024. godine, kao i elektronički na mrežnoj stranici Grada Subotice (www.subotica.rs -> Životna sredina -> Oglasna tabla: https://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Studije/501-228-2023-draft.pdf).

Pozivamo zainteresiranu javnost da mišljenja u vezi s predmetnom studijom dostavi u pisanoj formi, elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs, odnosno poštom ili osobno u prostorije Službe, najkasnije do 22. 1. 2023. godine.

Javna prezentacija Studije i javna rasprava bit će održani 23. 1. 2024. godine, s početkom u 12 sati, u Gradskoj kući u Subotici (Trg slobode 1, I. kat, soba 130).

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji

VAŽI DO 26. 12. 2023.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Najljepši period u godini

Grinch u Aspenu

Svi imamo Grincha u svom okruženju. Trenutno ih imam dva, ali mi je jedan posebno zanimljiv. On je moj učenik, dakle ima osam godina i uvijek se namršti kad se ostali u razredu vesele praznicima i kad slušamo blagdanske pjesme. S početkom adventa cijeli je razred u školu počeo donositi novogodišnje kapice i gumice za kosu s novogodišnjim motivima. Sva djeca osim našeg Nolea. Naravno, ne priznaje da je Grinch već kaže da je zaboravio ili smišlja neki drugi izgovor. Ali ima nešto u njegovom negodovanju. Kao da u njemu tinja blagdanska groznica. Kao da voli sve to, ali radije se opire. Kad smo ga prozvali Grinch, u školu je nosio kapu, no jučer je došao u Grinch majici. Naš Grinch je poseban osmogodišnjak s nasmijanim brčićima. Sjajan blagdanski duh jednog će dana izaći iz njega, mogu to osjetiti. Samo ne znam je li moguće promijeniti ovog velikog Grincha ili su njegove blagdanske radosti zauvijek zaključane.

Božić iz filma

Ovog tjedna idemo gdje i mnogo likova iz božićnih filmova. Smjer Aspen. U srcu planinskog lanca, okićenog snijegom i osvijetljenog svjetlucanjem zvijezda, Aspen je mjesto gdje Božić djeluje kao čarolija. Pod bijelim snježnim pokrivačem ulice ovog prekrasnog grada postaju staza koja vodi u tople trenutke, obiteljska okupljanja i duh blagdana koji lebdi u zraku.

Aspen, poznat po svojim elegantnim domovima prekrivenim snježnim pokrivačem, dočekuje posjetitelje svjetlucavim svjetlima koja obavijaju svaki ugao, stvarajući atmosferu za pamćenje. Grad se budi uz miris kuhane rakije i svježe pečenih kestena, a ljudi se smješkaju i pozdravljaju jedni druge uz toplu dobrodošlicu.

Središnji trg postaje epicentar veselja i zabave. Božićni sajam raznovrsnih štandova nudi mogućnost pronalaženja savršenog poklona za najdraže, dok ra-

znobojna svjetla poput zvjezdica sjaje na tlu. Trgom se razliježe glazba božićnih pjesama stvarajući sklad koji podsjeća na davna vremena. Kao u svakom filmu.

Božićna magija

Jedinstvena arhitektura grada postaje još impozantnija kada ga obasjaju tisuće svjetionika. Kuće sa šarmantnim prozorima ukrašenim vijencima i svijetlećim vijencima postaju slika iz bajke, a svaki prolaz postaje čarobna staza koja vodi do toplih domova i obiteljskih okupljanja. U središtu pažnje je veličanstveno božićno drveće, simbol zajedništva i veselja. Ukrašeno šarenim kuglicama, svjetlucavim vrpčama i sjajnim zvjezdicama, drveće stoji kao svjedok ljubavi i radosti podijeljene tijekom blagdana. Ljudi se okupljaju oko nje, dijele osmijeh i toplinu sa svojim bližnjima. U restoranima i kafićima čuje se veselje, a gradom se šire mirisi tradicionalnih božićnih jela. Stolovi su ukrašeni prigodnim aranžmanima, a obitelji i prijatelji uživaju u zajedničkom objedovanju. Smijeh i priče ispunjavaju zrak stvarajući nezaboravne trenutke koji će se prepričavati generacijama.

Aspen postaje mjesto gdje se svjetlo Božića razlijeva u svaki korak, podsjećajući nas na važnost ljubavi, zajedništva i radosti u ovo čarobno doba godine. U srcu Aspenu Božić je više od blagdana – to je doživljaj koji se nosi u duši ostavljajući neizbrisiv trag ljubavi i sreće.

Iskreno govoreći, ovaj tekst je izletio iz mene nakon božićnog filma i ne donosi nikakve specifičnosti o samom Aspenu, već dojam onoga što je Aspen napravio u mojoj blagdanskoj mašti. Uostalom, ovo je najljepše doba godine i sve nam je dopušteno, pa i pisati maštajući.

Sretan Božić svima i ugodne blagdane. Smijte se, volite, budite zdravi i sanjajte. Uživajte sa svojim najdražima i posebno zagrlite svog Grincha.

Gorana Koporan

Europeada upitna zbog financija

Reprezentacija je sudjelovala na svim prijašnjim Europeadama, dva puta se vraćajući s medaljama – srebrnom i brončanom. Nova Europada je 2024., a za Hrvate u Srbiji problem je kako financijski osigurati nastup tima

Na ljeto sljedeće godine (27. lipnja do 7. srpnja) bit će održana peta po redu *Europeada* – nogometni turnir europskih nacionalnih manjina. Održava se u Njemačkoj i Danskoj. Organizator *Europeade* je Federalna unija europskih manjina (nacionalnosti) (FUEN), najveća krovna organizacija europskih autohtonih manjina i jezika.

Na turniru bi trebala sudjelovati i reprezentacija Hrvata iz Srbije. Član stručnog stožera te reprezentacije **Ivan Budinčević** kaže kako bi Hrvati iz Srbije trebali igrati u grupi F.

»*Europeada* je zamišljena kao europsko prvenstvo u nogometu za nacionalne manjine i ono se uglavnom poklapa s održavanjem Europskog prvenstva koje organizira UEFA. Ovo je peti po redu turnir i prvi put se *Europeada* održava u dvije države, a domaćini su četiri nacionalne manjine – Danci iz Njemačke, Nijemci iz Danske, Sinti i Romi te Frizijci, također iz Njemačke. Turnir se održava u dvije regije, u sjevernoj i južnoj Šleziji i natjecanje će trajati 10 dana, s rekordnim brojem reprezentacija, čak 36 ekipa

Srebro i bronca

Podsjećanja radi, nogometna reprezentacija Hrvata iz Srbije je na prvoj *Europeadi* osvojila drugo mjesto. U finalu su bili poraženi rezultatom od 1:0 od ekipe Južnog Tirola koja je do sada osvojila sva četiri turnira. Na drugom turniru došla je i druga medalja – bronca, osvojena protiv ekipe Koruških Slovenaca. Na posljednjem turniru osvojili su šesto mjesto.

– 27 u muškoj i 9 u ženskoj konkurenciji. Naša reprezentacija se u ovom izvlačenju našla u drugom šeširu i izvučeni smo u grupi F – nositelji grupe su koruški Slovenci, a s nama su gradišćanski Hrvati, naši stari poznanici i Nijemci iz Češke, nama nepoznata ekipa, budući da ona sada nastupa prvi put na ovom natjecanju. Prilično teška grupa«, kaže Budinčević.

Skup put do sjevera

Reprezentacija je sudjelovala na svim prijašnjim *Europeadama*, dva puta se vraćajući s medaljama – srebrnom i brončanom. Ipak, kako napominje Budinčević, problem je kako financijski osigurati nastup tima na predstojećem turniru:

»Do sada je to bilo sve poprilično teško, ali nalazili smo rješenje i išlo nam je na ruku što nam je sve bilo relativno blizu. To sada nije slučaj. Ako bismo išli autobusom, putovanje bi trajalo 30 sati, tako da tragamo za alternativnim rješenjima kako da stignemo do Flensburga. Naša ekipa bi po rasporedu igrala sve utakmice u Danskoj. Također, naša ekipa je jedina, uz izuzetak Švicarske, koja je izvan Europske unije. Nemam viziju kako ćemo ovo ostvariti financijski. Drugo, polako se kristalizira kako će *Europeada* postati turnir bogatih ekipa, tj. onih koji si ovo mogu priuštiti. Dobar dio naroda ovo ne zanima, istina, ali manjine ovo jako zanima, ovo je vid promocije i afirmacije manjine kroz sport.«

Trener reprezentacije je **Bojan Ušumović**, a njegov asistent je **Damir Lukač**, dugogodišnji kapetan tima.

I predsjednik nogometne reprezentacije Hrvata u Srbiji **Petar Kuntić** ističe kako je upitno sudjelovanje ovdašnjih Hrvata na ovom turniru.

»Sve vrijeme imali smo podršku Hrvatskog nogometnog saveza, nešto manje i od Srbije, ali neku veliku logistiku nismo imali. Troškovi nastupa na jednom takvom prestižnom natjecanju gdje su između ostalog i ekipe južnog Tirola i Katalonije, neke od najbogatijih regija u Europi, kao i manjina iz Njemačke, mi se tu osjećamo vrlo inferiorno. Mi na tim turnirima boravimo u zajedničkom smještaju – u atomskim skloništima ili vatrogasnim domovima, jer nismo u mogućnosti isfinancirati nešto bolje. Još nisam u mogućnosti kazati hoćemo li mi uopće ići u Flensburg. Mi ekipu imamo, imamo grupu, imamo sve, ali po ovim nekim proračunima za ovo prvenstvo, samo boravak bez puta, za jednog nogometaša bi izašao oko 1.500 eura. Mi smo na prošla prvenstva obično putovali zajedno sa Srbima iz Hrvatske jednim autobusom i to se pokazalo kao vrlo efikasno, ali ovaj put to nije ostvarivo i ne znam hoćemo li otputovati ako ne dobijemo neke benefite u pogledu smještaja i ishrane«, kaže Kuntić.

Opala kvaliteta momčadi

Kuntić ističe i kako je kvaliteta ekipe drastično opala.

»Na prvom prvenstvu u Švicarskoj smo imali devet igrača iz prve tri lige, bile one u Srbiji ili Hrvatskoj. Sada nema mo nijednog igrača iz tog ranga. Ovi momci su po karakte-

ru izuzetni i ostavljaju dušu na terenu, ali oni nisu navikli na tempo igranja svakoga drugog dana i jednostavno nemaju tu kvalitetu. Ključni timovi iz kojih smo nekad crpjeli igrače su *Bačka* i *Tavankut*, ali oni sada igraju pretposljednju ligu i tu kvalitete nema. Mi smo već poduzeli neke korake, angažirali smo šest mladih nogometaša za prijateljsku utakmicu protiv ekipe Srba iz Hrvatske, to su omladinci koji igraju za *Spartak*, *Indiju*, *TSC* ili *Rumu*, ali oni su još uvijek suviše mladi i trebamo sačekati da vidimo kako će se oni razvijati. Imamo pravo na tri pojačanja izvan zajednice i mi moramo iskoristiti to pravo i dovesti dva-tri izuzetna igrača kako bismo na turniru opstali. Mislim da ćemo u ožujku iduće godine imati informaciju hoće li domaćin pomoći oko hrane i smještaja. U suprotnom, mi ćemo morati naš nastup tamo otkazati. Bilo bi jako šteta da poslije 20 godina nastupanja po Europi nas tamo sada ne bude, a bila bi i velika šteta za domaćina jer smo mi jedina momčad izvan EU koja tamo nastupa i da se ne pretvori to sve u skup bogatih nacija. Sve u svemu, ulazimo u jedno vrlo neizvjesno vrijeme, prije svega što se tiče financija, jer ovakvi troškovi nikad nisu bili, a i što se tiče same kvalitete ekipe. Zato pozivam sve one koji čitaju *Hrvatsku riječ* da gdje god poznaju nekog dobrog nogometaša diljem Vojvodine neka se jave u ured Hrvatskog nacionalnog vijeća ili nama osobno kako bismo ga kroz probu istestirali i uključili u rad reprezentacije. Ako kojim slučajem ne odemo na ovo prvenstvo zbog financija, gledat ćemo da organiziramo prijateljsku utakmicu s NK *Dinamo* u lipnju sljedeće godine«, kaže Kuntić.

I. Benčik

POGLED S TRIBINA

Zastor

Velikim derbijem hrvatskoga nogometa između *Dinama* i *Hajduka* (0:0) na Maksimiru, ujedno i posljednjem ovosezonskom ligaškom susretu, pao je zastor na prvi dio sezone u 1. HNL. Splitsani su izdržali domaću presiju Zagrepčana i potvrdili naslov jesenskog prvaka Hrvatske. Potpuno zasluženo! Nedjeljni susret po prohladnom prosinačkom vremenu i temperaturi oko ništice (dvije su ostale na semaforu op. a.) nije donio puno lijepoga nogometa, ali je donio vrlo borbenu igru s puno trkačkog angažmana na obje strane. *Modri* su kidisali prema голу **Lučića**, želeći pogodak i tri boda s kojima bi se približili lideru tablice, dok su *bili* načinili nepropusni bedem ispred svoga gola i ostvarili zacrtano: da se doma vrate neporaženi. Bio je to duel dvojice nekadašnjih cimera iz *Kamen Ingrada*, trenera **Jakirovića** i **Karoglan**a, a rezultat je, na koncu, ostao prijateljski. Uz činjenicu kako mu se svakako više radovao mladi strateg *Hajduka*. Posljednji pogled na prvenstvenu tablicu, prije zimske stanke, otkriva nam *Hajdukovi*h (41) 6 bodova prednosti ispred *Rijeke* (35) i 7 pred *Dinamom* (34) uz opasku kako Riječani imaju susret manje, dok Zagrepčani trebaju odigrati još dva zaostala susreta. *Hajduk* je primio najmanje pogodaka (10) i to je jedan od odlučujućih faktora koji su doprinijeli osvajanju

naslova jesenskog prvaka (nakon 17 godina), a njegov vratar je još jednom ostvario tzv. clean sheet (čista posteljinja – izraz za sačuvanu mrežu). *Bili*, također, imaju najviše pobjeda (13), uz 2 remija i 4 poraza. Svi rezultatski minusi (porazi) datiraju još iz vremena bivšeg trenera **Leke**, jer je povratnik na klupu Karoglan u svom drugom mandatu ostvario respektabilan pobjednički učinak bez izgubljenog susreta i samo dva remija. Realno, uz *Rijeku*, koja ozbiljno puše za vratom, *Dinamo* se čini jedini ozbiljniji konkurent Splitsanima. Posebice ovaj »oporavljeni« i u posljednji tren plasirani u europsko proljeće Konferencijske lige. Jakirović je uspio stabilizirati »šampionskog diva« i vratiti ga na tračnice koje priliče najtrofejnijem hrvatskom klubu u povijesti. Realno je očekivati da će *dinamovci* riješiti obje nedostajuće utakmice u svoju korist i približiti se *Hajduku* na samo bod zaostatka i da će se do posljednjeg kola voditi žestoka borba za naslov. Budu li, na koncu, bodovno izjednačeni, *Hajduk* će imati prednost boljeg skora u međusobnim susretima, pa bi čak i ova okolnost mogla odlučiti novoga prvaka. No, ima se još puno igrati. Ali tek na proljeće. Zastor je prekrpio scenu 1. HNL i sada svi nogometaši, treneri, suci i vjerna publika mogu mirno otići na zasluženi zimski odmor i uživati u predstojećim božićnim i novogodišnjim blagdanima.

Sretan Božić želi vam *Pogled s tribina!*

D. P.

Došašće snenog župnika

Zora blaga sviće,
na zornicu svit hrli
Jedino župnik spava
i topli jastuk grli.
I staro i mlado
U 'ladnoj crkvi čeka
Zvono da zazvoni
A župnika ni za lijeka.
Brižne mājke misle:
Ta sigurno se probudio!
Možda je siroma' digod
U magli se izgubio?
Za to vrime muški
Znadu župnik di je
Ako već mise nema
Rakija nek' se popije.
U Crvenome Selu
Na prste se popela
Kantorica gleda
Ne bil' vid'la Opela.
Al' Opela nema
U garaži se skriva
Zajedno s vlasnikom
Slatke snove sniva.
Telefoni zovu,
Poruke se nižu
Do župnikova isključena
Mobitela ne stižu.
I tek tamo digod
iza osam sati
kucati na vrata
neko se baš lati.
Kao jelen skoči
Ko' da ga kogod ganjo'
Otvori župnik vrata:
A ono biskup Franjo!
Ne znaš šta je gore
Glava ti već ludi:
Da na misu zaspíš
Il' da te biskup budi?
I zato sada župnik
Budnim okom drema
Boga moleć' da ova
Pisma refren nema.

Vlč. Dragan Muharem i njegova istinita priča.

Didine pripovitke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Milo za drago

Nuz atove bio mijandžija. Čobani svračali kod njega kad tudan natiraju ovce, pa među njima i jedan mladi čoban koji se nije davno oženio. U mijandžije bile mačke čudo dobro lovačice, a u čobanovoj kući dosta mišova, al mačku još nikako nije zapatio. Vidi on jedared da je jedna mijandžijina mačka skotna, pa zapita ne bi li mu dao koje mače kad se mačka okoti. U njega je surutke i tako uvijek dosta, a biće pomalo i mlika, pa će lovačice dobro živiti, a mišove mu potamaniti.

– Daću, kako ne bi dao – pristane mijandžija.

– Bar tri mačeta bi mi tribalo, al da nisu ženska. Šta ću sa silnim mačićima, kad bi se mačke počele kotiti. – kaže čoban.

– U redu – pristane mijandžija.

E, jedared se mačka omacila, al dok čoban nije došao od mijandžije, jedan bolji gost zaište muško mače, drugi muško mače pa i on razdo. Kad došao čoban, a on njemu tri ženska mačeta. Gleda čoban, gleda, pa će jedared:

– Mijandžijo, pa ovo su sva tri ženska mačeta.

– Pa onda? – onaj se još niki našo uvriđen. – Valjda njim je i mater bila ženska!

Čoban nije naučio na dugačke razgovore, pa kad je čuo taki divan, on mačiće pod kabanicu i ode ko da je sve u redu.

– No-no, doće još kuso na kolač – priti se on mijandžiji, al onako u sebi.

Ni se čoban ni privario. Mijandžija ukraj atova, pa jedared smislio zašto i on ne bi odranio sebi koju ovcu, pa da ima svog sira i kiselne. A u ovog čobana bile ovce lipe, ta za pripovijanje. Mijandžija misli, čobanu je eto i on učinio, dao mu mačiće, pa će mu čoban dati i dobre jaganjce, a možda i jeptinije neg drugi.

– A još ću se s njim i tako izmrkat da ću jaganjce kupiti kad se prodaju za klanje – dogovara se mijandžija sa ženom. – Onda se čobani kurtališu jaganjaca, pa ću i budzašto dobit.

Lipo je on to smislio, al je to čuo njegov stari sluga prid kojim je čoban imo veliku čest. Mijandžija starom slugi nikad lipu rič, a čoban didi pomalo sira i kiselne kadgod tudan naiđe kad je dobrog srca pa požali starog čovika. I čim je čoban naišao, a sluga mu sve kaže.

– Dobro, dobro, imaću ja pozor na našeg mijandžiju – smije se čoban.

Kad došlo vrime, a mijandžija onda kaže čobanu da bi kupio od njega koje jagnje.

– Imaću uskoro niku čast, biće više gostivi, pa oću koje lipo jagnje za klanje – zamličiće on oči čobanu.

– U redu. Dotle će jaganjci baš lipo ojačati, pa ćeš doći i izabrat.

– Al ja bi se oma i pogodio i platilo da je stvar cigurna – navalio mijandžija.

– Meni je pravo i to. Možeš i platiti, zašto da ne.

I primi čoban novce, pa so tim ajd u atove. Prošo tu koji dan, a mijandžija ide s kolima. Čoban čim ga je vidio, oma razlučio sve ženske jaganjce, a i najbolje muške, pa i sakrio. Došao mijandžija pa će birat, al kako kojeg jaganjca izabere, a ono muški. Stao on, pa će jedared:

– Hej, čobane, pa ovo su sve muški jaganjci!

– Pa onda? – čoban se sad kobjage ko našo uvriđen. – Mijandžijo, valjda njim je i otac bio muški!

– Znam, znam, – počeo se mijandžija češat iza uva – al ja sam drugo štogod mislio.

Čoban slego ramenima, pa veli:

– A mislio pa mislio, al šta tu mož čovik mislit?! Vidiš, kod tebe mačići udarili na mater, a kod mene jaganjci na oca. Ajd sad ti misli koliko očeš!

Pričao Grša Milanković

Bunjevačke narodne pripovitke, 1951.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Kad sretnoš Svetog Petra

Ko uvijek, za božićno vrime študiram baš od svačeg. Kako nam dolazi Gospodin, kako smo ga dočekali? Jesmo ga zaslužili? Kaki je Božić u raju? Oću I jel neću u raj. Čeljadi, ispalo j' da to ni sam kad su mi oće otvorite već i kad je sklopim. Kad sve ovo čujete što slidi, nekate mi se smijati jel mene na kraju i ni bilo za smi'. Niko veće ranije legli, vala oma krenem sanjat. Vamo-tamo, ovo-ono, svagdi Božić sam što nije. Ta i zvoncad mi u glave. Odjedanput bane prid mene Sveti Petar sa ona dva njegova ključa. Nisam se stigo ni snać, a već mi počo ispitivat. Od stra sam pritrnio. Odjedanput mi štagod protrese. Otvorim oće kad ono moja aždaja, nadvila se nad men pa će skoro da viče: »Šta jeste, u šta ti to viruješ, a šta to pa nisi? Ajmo počni dekle-movat«. Ope' sam pritrnio. Mal prija od Svetog Petra, jesam mu dobro jel lošo kazo, sad od ove moje. Ne znam od koga više. »Šta si isklitio, šta se češeš, dekle-muj«, ope' će. Ko da mi dragi Bog pamet vratio pa sam se svega sitio: »Ženo, šta si navrla, ta nisam ništa sramotski sanjo. Upravo sreo Svetog Petra a on mi pita pa pita. Pito jel virujem u Boga i da slučajno nema još kaki bogova. Ja sam mu reko da virujem u Boga i da u nikake druge bogove ne virujem. Šta sam tribo kazat, aj kaži ti? Pa mi pito jesam slavio dan Gospodnji, a šta b' drugo reko neg da jesam. Ta i kad bi se možda zbog kake nevolje moglo desit da mi izmakne ta ti bi mi podsitila. I to sam pošteno reko. Pa mi onda pito jesam poštivo, jel poštivam pokojne, dadu i majku, a šta b' reko neg da da jesam a i sade je poštivam. Ta oni su mi bili prvi potli našeg Gospodina, Gospe, ostali svetaca i tebe, ženo. E, onda mi iznenadio. Pita jesam ubio, jel kaku taku ludoriju napravio. Ta tu nisam imo dugo študirat. Ko iz puške sam reko da ni kokoš nisam ubio, da kažem zaklo, u životu. E onda mi iznenadio još više. Pita mi jesam bludničio. Vala sam se u snu zacrvenio. Ta nisam, nisam. Di bi ja grišio bludno ,pokorno ću. I onda počo divanit od krađe pa pita jesam kadgod, jel skoro štagod ukro. E, to j' bilo lako pitanje. Ta nisam svaj važan ću. Možda sam od sebe ka' sam novce za cigareti sakrivo u čakšira iz džepa u džep. Zno sam sade već šta će mi pitat. Jesam lažno svidioćio. Bome i tu sam bio pripravit. Ta nisam ni na sudu, a kamol ovako digod. A kad mi pito ono što j' mlogim čigljigavo, a to j' jesam poželjio tuđu žensku jel još gorje tuđu ženu. Ta nisam reko sam mu da nisam ni stigo. Da sam se za tebe oženio vala još se ni birijo nisam. Sledeće ni moro ni pitat ja već počinjem da nisam nikad poželjio tuđe, nisamo kro, grabljiv i proglet bio, nisam privario«. Bome, ja sam mislio da sam se izvuko, opravdo. Pa istinu sam reko, al njoj to ni dosta. Mislim se da od svi sa zemlje i neba nisam baš moro sanjat i srest Svetog Petra. Ona će: »Ta kako ti slušam ti ko da si anđel što oda po zemlji, al ko ti ne zna skupo bi ti platilo. Sve si to lipo umoto i nacifro Svetom Petru u božićni celofan. Vala ti baš i ni povirovo u svemu. Srića da j' od nedilje ispovid pa još mož ispravit ako si šta slagao«. Šta ću neg čutit, zavuč se pod dunju i nikako op'e spavat jel ko zna možda ope naiđe Sveti Petar. Jest da su mi još zvoncad u glave u sebe ću: »ko šta a ja za Božić Svetog Petra, kud baš«.

U NEKOLIKO SLIKA

Izložba betlema u Sonti
Foto: župa sv. Lovre

Božićna riba u pirinču

Nezaobilazni dio trpeze na Badnju večer je i riba. U šokačkim selima u okolici Sombora uglavnom se kuha riblji paprikaš, a u bunjevačkim obiteljima priprema se riba s rižom. U ovom predbožićnom broju *Hrvatske riječi* ribu u pirinču (tako se zove jelo) priprema **Marija Mandić**, po receptu svoje babe **Mande Matarić**.

»Jedno od najljepših sjećanja iz djetinjstva mi je Badnje večer na salašu kod babe i dide. To je ono što ostaje duboko urezano u srce, osjećanja, pa i okuse i mirise djetinjstva. Pokušavajući oživjeti ta sjećanja, često, i to ne samo za Badnje večer, pravim ovo jelo, ribu u pirinču, onako kako ju je pravila moja baba Manda Matarić u Nenadiću, salašima kraj Sombora. Godinama, kako je baba

umrla, nismo dokučili zbog čega je ovo jelo bilo tako dobro. Moja mama je prihvatila taj način pripreme ribe, ali tata je uvijek govorio kako to nije tako dobro kao što je njegova mama pravila. Baveći se ovim jelom mislim da sam dokučila tajnu: kajmak i domaće mlijeko, i voljela bih da sada tata može probati moju ribu. Možda bi ponovo osjetio ljubav i okus koji ga vraća u djetinjstvo i njegovim roditeljima«, kazala je prije početka pripreme Marija.

Sastojci:

oko 900 grama šarana *prikosič* (narezan na potkovice)

3 srednje glavice luka

oko 7 decilitara domaćeg mlijeka

oko 700 grama riže (ovisno od dubine tepsije)

300 grama kajmaka

malo masti

sol

Priprema:

Ribu dobro nasoliti. U tiganju na masti ispirjati luk, kasnije dodati i rižu i pirjati sve zajedno. U tepsiji napraviti posteljicu od luka i riže, posoliti, poslagati ribu te sve zaliti s mlijekom tako da prekrije ribu i rižu. Od gore mjestimice staviti kajmak.

Sve peći oko sat na temperaturi od 200 stupnjeva.

U Somboru se, osim na ovaj način, šaran u pirinču pripremao i tako što je cijeli šaran pečen na posteljici od riže i luka, a ne ovako narezan na potkoviće, pa je i to varijanta ovog jela koju Marija preporuča.

KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

*** INOZEMSTVO**

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: OTPVRS22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL. SUBOTICA

IBAN: RS35325960160000218862

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa

325950060001449230

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.

Hvala na razumijevanju.

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCIJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije

Radio Maria play

ILI-ILI

Priključenje **BESPLATNO**

- + Birate između:
 - 6 meseci po 1 dinar ili
 - 12 meseci sa 50% popusta

*Astra
Telekom*

011 44 22 009

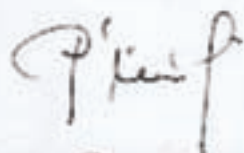

2024

Срећан Божић и Нова година
Šrićan Božić i Mlado lito

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet
Šretan Božić i Nova godina
Merry Christmas and Happy New Year

Dr. Pásztor Bálint

председник Скупштине града
pridsidnik Škupštine varoši
a képviselő-testület elnöke
predsjednik Škupštine grada
chairman of the City Assembly

Стеван Бакић

градоначелник
gradonačelnik
polgármester
gradonačelnik
mayor

